Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 299 (14013) | 1972 оной декабриин 21, четверг | Сэн 2 мүнгэн

ҮРЫСӨӨНДЭ ҮРҮҮЛЭГШЭД

ССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе — совет ара-э» түүхэтэ һайндэрые бүхы оронойнгоо ажалшадтай манай Буряад ороной ажалшад туйлай ехэ баяр-, үнэн зүрхэнэй омогорхолтойгоор угтажа байна. ын талаар абажа харабал, иимэ богонихон болзор анайшье республикын арадай ажахын али бүхы һал-үудта ямар ехэ амжалтанууд туйлагдаа гэшэб! үедэ фабрика ба заводуудта, колхоз ба совхо-, эмхи зургаануудта ба бүргүүлинүүдтэ боложо бай-олонниитын баярай суглаанууд дээрэ эдэ бүхы ам-нууд тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэлдэнэ. Иимэ хөө-бүгэдэ ... һайн талань юуб гэхэдэ, ажалшад ынгаа амжалтаараа һанаагаа амаранагүй, саашадаа бү-урэ дүнгүүдые туйлаха, шэнэ онол арганууд хэ-, Бүхэсоюзна мүрысөөндэ түрүүлхэ талаар тодор-рилгонууд хараална.

рет хүнүүдэй патриотическа эрмэлзэл оролдолго ха юм. Агууехэ һайндэрэй дашарамдуулан, Эхэ оо ажалай бэлэг бариха, улам бүри баяжуулха, хү-рэнь хүсэ нэмэхэ тухай зорилго урда табяад, ма-республикын хүдэлмэришэд, колхозникууд барандаа туйлэдэрөөр ажаллажа байнхай. Мүнөөдэр үсэгэл-һөө һайнаар, үглөөдэр мүнөөдэрһөө һайнаар ... гэжэ совет хүнүүдэй ажалай зан. СССР гүрэнэйнгөө байгуулагдаһаар 50 жэ-алдарта ойн баяраар зоригжоһон, малшад болон ажалшад дунда социалис мүрысөөн ... КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВЦСПС-эй тогтоол бэелүүлжэ, манай республикын ажалшад бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ бүгэдөөрөө лсахай.

рысөөнэй үрэ дүнгүүд хүнүүдэй сэдьхэл зүрхэ бая-а. Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ га-түрүү коллективүүд КПСС-эй Центральна Комите-СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй. СССР-эй істрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ойн баярай Хүндэ-тэмдэгээр шагнагдаба. Тиимэ коллективүүдэй дун-анайшье түрүүшүүл: Буряадай һүнэй промышленно-республиканска үйлэдбэриин нэгэдэл, «Забайкал-комбинадай Баргажанай леспромхоз, Багдаринай ическа экспедици, 20-дохи районой гидрогеологиче-экспедици, «Буржелезобетон» гэжэ үйлэдбэриин нэ-, «Бурятцелинстрой» трестын барилга-хабсаралгын и управлени, Каменск посёлогтохи Тимлюйн цемен-завод, Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив-вагон барилгын завод, Мухар-Шэбэрэй аймагай В. И. Ле-нэрэмжэтэ колхоз, Яруунын аймагай Яруунын оз оролсоно.

ССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэйнь ойн хүндэлэлдэ улан, мал ажал хүгжөөхэ хэрэгтэ туйлаһан амжал-дыень тэмдэглэжэ, Захаамнай аймагай Баян-Голой оздо СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэ олгогдобо, баһа за-коллективэй үйлэдбэриинь амжалтануудые тэмдэг-Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводто СССР-эй 50 жэ-ойн нэрэ олгогдоо. Агууехэ һайндэрэй хүндэлэлдэ өөр дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй бодото үрэ дүн.

охон бусад коллективүүд ойн хүндэлэлдэ абаһан со-ис уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргэһэн тухай-Эхэ оронойнгоо урда, Коммунис партиингаа урда омо-олтойгоор мэдээсэнэ. Хүдөө ажахын продукци бэ-эхэ ба гүрэндэ тушааха, малай тэжээл бэлэдхэхэ та-һайн үрэ дүн туйлажа,социалис мүрысөөндэ түрүү-РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВЦСПС-эй и туг абажа, мүнгэн шанда хүртэһэн аймагууд, кол-болон совхозууд бии. Тэрэшэлэн 1972 ондо ороохо анай, үбһэ ногооной баян ургаса ургуулжа, социалис исөөндэ түрүү һуури эзэлһэн аймагууд, колхоз, сов-уд КПСС-эй обкомой, БурАССР Министрнүүдэй Со-й болон облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан туг эн шантайгаар абаад, республикын Хүндэлэлэй сам-бэшэгдэһэн байха юм. Эдэнэр бултадаа социалис исөөндэ илагшад болоно ха юм.

гөөр саашадаа бүри ехэ, бүри харюусалгатай зорил-уд табигдана. 1972 он үшөө дүүрээдүй байна ха юм. ышленна предприяти бүхэн, колхоз, совхоз бүхэн үйлэдбэриин түсэб заабол дүүргэхэ, үлүүлэн дүүр-зэргэтэй. Ойн баярай жэлдэ абаһан уялгаа гү, али алһан түсэбөө дүүргээгүй нэгэшье коллектив байха үй.

еспубликын хүдөөгэй ажалшадай урда илангаяа ехэ юсалгатай зорилгонууд табигданхай. Малай үбэлжэл-лэт дундаа ябажа байна. Үбэлэйшье хүйтэн үедэ нэ-толгой мал үхэл гарзада оруулхагүй, харин али адууһа малаа тобир тарганаар ондо оруулха, ехэ й, ехэ мяханай түлөө үнэн зүрхэнһөө тэмсэхэ,али-малаа шахажа таргалуулха, малайнгаа тоо толгой оруулха гэһэн зорилго хараалаад, колхоз, совхозуу-малшад, мэргэжэлтэд ехэ оролдосотойгоор хүдэлжэ хай.

ряашадай, малшадай дунда социалис мүрысөө үргэ-дэлгэрүүлхэ тухай КПСС-эй Центральна Комитедэй, Р-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВЦСПС-эй тогтоол убликын таряашад, малшад тон халуунаар угтажа , шударгыгаар мүрысэжэ байһанаа харуулнад. Ехэ ануудые бэедээ даажа абаад, һайн үүсхэл гаргаһан ективүүдэй тоо үдэрһөө үдэртэ олошоржо байна. Р-эй байгуулагдаһаар 50 жэл гүйсэһэнэй түүхэтэ ойн ые угтажа байха үедэ социалис мүрысөөнэй долгин янагүй мундуугаар эбхэржэ байна. Мухар-Шэбэ-таряашад, Зэдын хонишод, Сэлэнгын һаалишад, За-инай үхэршэд, Кабанскын гахайшад, Хориин модо-Галуута-Нуурай нүүрһэшэд, Байгалай загаһашад — инь хэн гэшэгүй бултадаа мүрысөөндэ оронхой, Эхэ доо ажалай бэлэгүүдые барихаар зоригжонхой.

оммунис партиингаа хүтэлбэреэр аха дүү олон түмэн арад, тэрэ тоодо манай республикын ажалшад, С-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые, юһэ-табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүр-байна. Бүхы ажалшадай дунда үргэноөр дэлгэрээд ин социалис мүрысөөн энээниие эли тодоор гэршэлнэ.

ОВЕТ ДЕЛЕГАЦИ АРШАВАДА

АРШАВА. (ТАСС). С-эй ЦК-гай Политбю-гэшүүн, КПСС-эй ай нэгэдэхи секретарь Гришин (делегациин лоогшо), Узбегэй ССР-инистрнүүдэй Соведэй үлэгшын орлогшо Р. Х. аева, Совет-поляк хани барисаанай бүлгэмэй Түбэй правлениин түрүүлэгшын орлогшо Е. И. Скурко (Максим Танк) гэгшэдһээ бүридэһэн Совет делегаци СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн һайндэртэ хабаадахын тула ПОРП-ын ЦК-гай уряалаар эндэ ерээ.

И БАРИСААНАЙ АШААР НДЭЛҺЭН ИСКУССТВО

ислэл хотодо декабриин нээгдэһэн уран зураг лнүүдэй бүхэсоюзна авкэ манай олон үндэ-һатантай ороной бүхы лэн һайханиие өөртөө эн абаһан мэтээр үзэг-Тус выставкэ «СССР анай Эхэ орон» гэжэ гдэнхэй, энэнь СССР-айгуулагдаһаар 50 жэ-ойдо зорюулагдаһан зициин гол темые эгээн р элирхэйлнэ. ставкын түбэй зал соо зурагай, графикын, льтурын, шэмэглэн зурагладаг искусствын 2500 гаран зохёол, театрай ба киногой уран зураашадай зурагууд суглуулагданхай. Эдэниие 1200 уран гартан табиһан байна. Зураг бүхэниинь — түрэл хизаарай үзэсхэлэн һайхан тухай, коммунизм байгуулагшадай зохёон байгуулхы ажал тухай, манай арадуудай нэгэдэмэл бүлын хани барисаан, аха дүүгэй холбоон тухай сэдьхэл доһолгомо хөөрөөн болоно.

(ТАСС).

СССР-эй наймадахи зарлалай Верховно Соведэй табадахи сесси

АРАДАЙ АША ТУҺАДА

СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сесси Кремль соо хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр. Ороной гүрэнэй засагай дээдын зургаан арадай ажахын гол шухала асуудалнуудые зүбшэлнэ.

СССР-эй Верховно Соведэй палатануудай заседанинууд ами амяараа декабриин 19-дэ үглөөнэй 10 часта эхилбэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Совет Кремлиин Ехэ ордон соо суглараба.

Нүхэд **Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, Ф. Д. Кулаков, Д. А. Кунаев, К. Т. Мазуров, Н. В. Подгорный, М. А. Суслов, П. Е. Шелест, В. В. Щербицкий, П. И. Демичев, М. С. Соломенцев, В. И. Долгих, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев** гэгшэдэй ерэхэдэнь, депутадууд ба айлшад нэрьемэ, удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар угтаба.

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ, депутат **А. П. Шитиков** заседани нээгээ.

СССР-эй арадай ажахые 1973 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тухай, СССР-эй 1973 оной гүрэнэй бюджет ба СССР-эй 1971 оной гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай асуудалнуудаар түсэблэлгын-бюджетнэ ба һалбаринуудта хабаатай комиссинуудай нэмэлтэ элидхэл Союзай Соведэй түсэблэлгын-бюджетнэ комиссиин түрүүлэгшэ, депутат **П. А. Розенко** хэбэ. КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон совет арад СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ бүгэдэ арадай социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэдээ, ороной экономико хүгжөөлгэдэ шэнэ амжалтануудые туйлаа гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Экономико саашадань хүгжөөхөөр, арадай ажахын бүхы һалбаринуудтахи хүдэлмэриин дүнгүүдые дээшэлүүлхээр 1973 оной түсэб дотор хараалагдана. Национальна олзо доход — 6 процентээр, промышленна продукциин ургалта — 5,8 процентээр, хүдөө ажахын валова продукци — 12,6 процентээр, бүхы зүйлэй транспортаар ашаа зөөлгэ 5,6 процентээр дээшэлхэ байна.

КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй үзэмжэдэ табигдажа һайшаагдаһан түсэбэй ба бюджедэй проектнүүд. КПСС-эй XXIV съезд дээрэ хараалагдаһан ороной экономико саашадань хүгжөөхэ программатай зохилдоно, 1971—1972 онуудай түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд хараада абтана гэжэ Союзай Соведэй түсэблэлгын-бюджетнэ ба һалбаринуудта хабаатай комиссинууд тоолоно гээд оратор хэлэбэ.

Хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ Коммунис парти, Совет правительство хододоо ехэ анхарал хандуулдаг юм гээд оратор тэмдэглээ. Тэрэнэй аша үрые дээшэлүүлхэ гэһэн үргэн программа КПСС-эй XXIV съезд хараалаа һэн. Хүдөө ажахын үйлэдбэриие саашадань оньһожоруулха, электрижүүлхэ, тэрээндэ хими нэбтэрүүлхэ хэрэгүүдтэ ехэ мүнгэ зөөри һомологдохоор хараалагдана. Эдэ шиидхэбэринүүдэй холын хараатай байһаниинь таарамжагүй сагай уларилтай энэ жэлдэ улам элеэр харагдаа. Парти, правительствын ба КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри хэһэнэй ашаар колхоз. совхозуудай ажалшад таарамжагүй, хүшэр хүндэ сагай уларилда 1966—1970 онуудай дундуур зэргын хэмжээнһээ ехэ ороохо таряа хуряажа абаһан байна.

Ороохо таряа үйлэдбэрилгые 197,4 миллион тоннодо хүргэхэ гэхэ гү, али 1966—1970 онуудай дундуур зэргын хэмжээнһээ 17,8 процентээр ехэ таряа хуряахые 1973 ондо хүдөө ажахые хүгжөөхэ түсэбөөр хараалагдана.

1973 ондо капитальна барилгада ехэ мүнгэ зөөри һомологдоо. Тэдэниие аша үрэ ехэтэйгээр ашаглаха тухай асуудалда гол анхарал хандуулагдаха зэргэтэй. Капитальна барилгада мүнгэ һомологые союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүд, СССР-эй министерствэнүүд, ведомствэнүүд бодомжотой һайнаар табиха ёһотой гэжэ Союзай Соведэй комиссинууд тоолоно.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдтэй тааралдуулан, арадай байдал һайжаруулха хэмжээ ябуулгануудые саашадаа бодото дээрэнь бэелүүлхые 1973 оной түсэбөөр хараалагдана гээд оратор үргэлжэлүүлээ. 1970 ондо хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай һарын дундуур зэргын салин хүлһэн 122 түхэриг байһан һаа, 1973 ондо 134,1 түхэриг болохо байна, энэ үе соо колхозникуудай ажалай түлбэри 13 процентээр нэмэхэ. Соёлой-ажаһуудалай хэрэглэмжын, ажахын эд бараа үйлэдбэрилгэ 11,5 процентээр ехэ болохо. Арадай хэрэглэдэг эд бараанай шанарые дээшэлүүлхэ шухала гэжэ СССР-эй Верховно Соведэй комиссинууд тоолоно.

Түсэблэлгын-бюджетнэ ба һалбаринуудта хабаатай комиссинууд бии байгаа арга боломжонуудые элирүүлжэ, 1973 ондо СССР-эй гүрэнэй бюджедэй олзо доход 120 миллион түхэригөөр дээшэлүүлхые дурадхана гээд нэмэлтэ элидхэл дотор тэмдэглэгдэнэ. Нэмэлтэ олзо доходые хараада абажа, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдэй гүйлтануудтай дашарамдуулан, союзна республикануудай бюджедүүдтэ гаргашануудые 120 миллион түхэригөөр ехэ болгохые комиссинууд дурадхана.

Түсэблэлгын-бюджетнэ ба һалбаринуудта хабаатай комиссинуудай нэмэлтэ элидхэлэй хэгдэһэнэй һүүлээр зүблэхэ зүйлэй нэгэдэхи ба хоёрдохи асуудал тушаа үгэ хэлэлгэн эхилбэ.

Белоруссиин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ, депутат **Т. Я. Кисилев** түрүүлэн үгэ абаба. 1971—1972 онуудта республикын промышленна үйлэдбэриин хэмжээн түсэбөөр хараалагдаһан 19,4 процентын орондо 23-һаа үлүү процентээр дээшэлһэн байна гэжэ тэрэ мэдээсээ. 400 гаран шэнэ зүйлэй эдлэл хэрэгсэл үйлэдбэрилэгдэжэ захалаа. Энэ жэлдэ 1 миллионһоо үлүү тонно таряан, 2,5 миллион тонно хартаабха гүрэндэ худалдагдаа.

1973 оной түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын тула республика дотор һайн үндэһэ һуури табигдаа гээд оратор хэлэбэ.

Совет засагай жэлнүүдтэ Украинын ССР-эй индустриальна хүсэн хэмжээлэшэгүйгөөр ургаа, соёл культура, эрдэм наука хүгжэн һалбараа. Эдэ бүгэдэ бүхы совет арадуудай, түбхын түрүүлэн агууехэ ород арадай аха дүүгэй хани барисаанай, туһаламжа, дэмжэлгын гайхамшаг аша үрэ болоно гэжэ Украинын КП-гэй ЦК-гай секретарь, депутат **А. А. Титаренко** сессиин ендэр дээрэһээ мэдүүлбэ. Түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи жэлдэ хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудай үйлэдбэриин амжалтануудые туйлахаар республикын ажалшад оролдожо байна гээд тэрэ тэмдэглээ. «1972—1973 онуудай үбэлэй үедэ мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилэн бэлдэлгэеэ ехэдхэхын түлөө малшадай бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй тогтоолые хүдөөгэй ажалшад халуунаар дэмжэнэ.

Соведүүдэй ороной экономико республикануудай арадай ажахые хүгжөөхэ ниитэ нэгэн хараа түсэб болоно. Тэрэ гүрэнэй ниитэ түсэбэй ёһоор хүгжэнэ гэжэ Моссоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ, депутат **В. Ф. Промыслов** үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ. Даб дээрэ абтаһан баримтануудай ёһоор, москвагайхид 1972 оной түсэбөө амжалтатайгаар дүүргээ гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Оронойнгоо 50 жэлэй ойе угтан, ниислэл хотын ажалшадай туйлаһан ехэ амжалтанууд москвагайхидай — барилгашадай, промышленностиин, транспортын, хотын ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй эсэшэ сусашагүй, зохёон байгуулхы ажалай аша үрэ, Москва тушаа КПСС-эй Центральна Комитедэй ба Совет правительствын сат үргэлжэ хандуулжа байһан анхарал оролдолгын үрэ дүн болоно. 1971—1975 онуудта Москвагай промышленность ба ажахые хүгжөөхэ нэгэдэмэл түсэб хадаа партиин анхарал оролдолгын шэнэ гэршэ мүн. Нэгэдэмэл түсэб хадаа Москвае жэшээтэ һайн коммунис хото болгохо тухай партиин XXIV съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй табиһан харюусалгатай,хүндэтэй зорилгые бодото дээрэнь бэелүүлхэ экономическа программа болоно.

Үнгэржэ байгааша жэл түсэбүүдэй ба зорилгонуудайнгаа талаар үргэн далайсатай, таарамжагүй сагай уларилтай байгаа гээд Алтайн хизаарай Змеиногорско районой «Россия» колхозой түрүүлэгшэ, депутат **И. Я. Шумаков** хэлэбэ. Энэ жэлдэ Сибирьтэ ургаса хуряаха гээшэ орёо хүшэр байгаа. Хуряалгын урда тээ КПСС-эй Генеральна секретарь Л. И. Брежнев манайда ерээ һэн. Сибириинхидэй, Алтайн ажалшадай дайшалхы ба ажалай баатаршалгануудта үндэр сэгнэлтэ хэн, заабари зүбшэл үгөөд, шэнэ ехэ ажал хэрэгүүдтэ маанадые зоригжуулаа. Хүдэлмэриин хүсэнэй, техникын талаар хизаарта ехэ туһа хүргэгдэһэн байна. Таряашад туйлаһан илалтаараа баясажа, манай партида, Совет правительствада баяр баясхалан хүргэнэ.

Партиин ленинскэ национальна политикын хубилгаахы туйлай ехэ хүсэн Казахстанай жэшээ дээрэһээ харагдана гээд Казахстанай КП-гэй Карагандагай обкомой нэгэдэхи секретарь, депутат **В. К. Акулинцев** тэмдэглээ. Хаанта Россин гээгдэнги байһан хизаар нэгэ үеын хугасаа соо һалбаран хүгжэһэн социалис республика болоо.

Бүхы совет хүнүүдтэл адли, Казахстанай ажалшад байгуулалтын бүхы һалбаринуудта гайхамшаг амжалтануудые туйлан, ССР Союзай ойе тэмдэглэжэ байна. Үндэр баян ургаса ургуулаад, эмхитэй һайнаар хуряажа абаһан хүдөө ажахын ажалшад илангаяа ехэ илалта амжалтануудые туйлаа.

Таряа хуряалгын тэмсэлэй шиидхэхы үедэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев Казахстан ерээ һэн. Тэрэ шэнэ газар элдүүрилэгшэдтэй уулзажа, партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн байгаа. Тэрэнэй заабари зүбшэлнүүд, һайн һайхан хүсэлэнгүүд таряашадые ажалай баатаршалгануудта урмашуулан зоригжуулаа. Ороохо таряа гүрэндэ худалдаха талаар дээшэлүүлэглэһэн уялганууд абтаһан байна. Казахстанай ажалшад үгэдөө хүрэжэ, 17,4 миллион тонно ороохо таряа гүрэнэй амбаарта хаагаа.

1973 оной түсэб зохёолгодо союзна республиканuудай, ажахынуудай зарим һалбаринуудай дурадхалнууд хараада абтаа гэжэ Грузиин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ, депутат **Г. Д. Джавахишвили** мэдүүлбэ. Союзна республика бүхэнэй аша туһа, зорилгонууд тэрээн дотор элеэр харагдана.

Гүрэнэй, ажахын зургаануудай бүхы шатануудта гүрэнэй ба үйлэдбэриин ажалай жаяг журам бэхижүүлхэ талаар хэмжээнүүдые Грузиин Компартиин Центральна Комитет, республикын правительство бэелүүлжэ байна гээд оратор мэдээсээ.

Ленинградтахи оптико-механическа нэгэдэлэй генеральна директор депутат **М. П. Панфилов**, Литвагай ССР-эй Наукануудай академиин президент, депутат **Ю. Ю. Матулис**, Молдавиин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ, депутат, **К. Ф. Ильяшенко** Московско областиин «Коммунарка» гэжэ гүрэнэй үүлтэртэ заводой директор, депутат **А. Н. Монахова**, Удмуртиин АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ, депутат **А. Т. Марков**, Борско М. Горькиин нэрэмжэтэ шэлэй заводой хүдэлмэрилэгшэ, депутат **М. И. Рябчикова**, Узбегэй ССР-эй Наукануудай академиин президент, депутат **А. Садыков** гэгшэд сесси дээрэ үгэ хэлэхэдээ. СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ ажахынгаа хүдэлмэрилэгшэдэй, ажалшадай туйлаһан амжалтанууд, ажалай бэлэгүүд тухай элидхэһэн байна. Хүдэлмэришэд ба колхозникуудай, механизаторнууд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй, эрдэмтэдэй шэн габьяата ажалай, КПСС-эй Центральна Комитедэй, Леонид Ильич Брежневэй болон Совет правительствын үдэр бүриин анхарал оролдолгын ашаар иимэ ехэ илалта амжалтанууд туйлагдаа.

Сессиин зүблэхэ зүйлэй нэгэдэхи, хоёрдохи асуудал тушаа үгэ хэлэлгые энээгээр СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Совет дүүргэбэ.

***

СССР-эй Верховно Соведэй Палатануудай заседаниин зал соо үглөөнэй 10 сагта Национальностьнуудай Соведэй заседани нээгдэбэ.

Нүхэд **А. Н. Косыгин, А. Я. Пельше, Д. С. Полянский, А. Н. Шелепин, П. М. Машеров, Б. Н. Пономарев, Ш. Р. Рашидов, Д. Ф. Устинов** гэгшэдэй ерэхэдэнь, депутадууд болон айлшад үни удаан альга ташалгаар угтаба.

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

ТҮСЭБНАЙ СҮМ ДҮҮРГЭГДЭХЭ

Байгша ондо манай «Родина» колхозой малшад гүрэндэ 6.102 центнер мяха, 6.230 центнер һү худалдаха түсэбтэй юм. Ажахымнай үнеэшэд болон үхэршэд болохоёо байһан һайндэрөө ажалай бэлэгүүдээр угтахын тула шармайн ажаллаба гэжэ онсо тэмдэглэхэ шухала. Үхэршэднай шахамал бүхэнөө 350 килограмм шэгнүүртэйгээр мяханай комбинат ябуулаа.

Тэдэнэрэй ашаар колхознай гүрэндэ мяха худалдаха жэлэйнгээ түсэб 128 центнерээр үлүүлбэ. Мүн һаалишаднай габшагай бэрхээр ажаллажа, гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ түсэб Совет конституциин һайндэртэ амжалтатайгаар дүүргэбэ. Дүй дүршэлтэй һаалишад Софья Платоновна Тимофеева. Татьяна Павловна Красикова, Евгения Ивановна Семякова гэгшэд арба нэгэ һарын туршада харууһалжа байһан үнеэн бүриһөө 2.500—2.300 килограмм һү һаажа абаба.

Дүршэлтэй үхэршэн Дмитрий Семёнович Москвитин табан нүхэдтэеэ ерэхэ жэлэй январьда тушаагдаха 215 шахамал харууһална. Энэ нүхэднай үнгэрэгшэ һарада шахамал бүхэнэйнгөө шэгнүүрые 850 граммаар нэмээжэ шадаба. Һарын эхиндэ шахамал бүхэниинь 320 килограмм болоно. Тушаагдаха үе болоторнь тэдэнэйнгээ толгой бүхэниие 350—360 килограмм болгохо гэһэн зорилго урдаа табинхай ажаллана.

И. АНДРЕЕВ.
«Родина» колхозой түрүүлэгшын орлогшо.

Хяагтын аймаг.

Улаан-Үдын аймагай «Улаан Оронго» колхозой түрүү һаалишадай нэгэн Мария Иванниковае танихагүй хүн нютаг голдонь юрэдөөл үгы байха. Ушарынь хадаа ажалдаа хододоо эрхимлэжэ ябадаг Мария Иванникова олонниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм. Тэрэ жэлэй эхинһээ хойшо бүхыдөө үнеэн бүриһөө 2055 килограмм һү һаажа түсэбөө дүүргэхэ дүтэлөөд байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. Иванникова.
Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

АЙМАГ СООГОО ТҮРҮҮ

«Маяк» колхоздо һү һаалиин 4 фермэ бии юм. Байгша ондо эндэхи һаалишад болохоёо байһан алдарта һайндэрые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тулада габшагай бэрхээр ажаллажа гараа. 11 һарын туршада колхозой һаалишад үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2030 килограмм һү һаажа абаба. Иимэ үрэ дүн аймагай ямаршье колхоз, совхоз үшөө туйлаагүй. Энэ хугасаада 18 һаалишад үнеэн бүриһөө хоёр мянганһаа дээшэ килограмм һү һааба. Жэлэй дүүрэтэр үшөө 4 һаалишад хоёр мянганай тоодо орохо юм.

Ажахын эрхим һаалишад А. Л. Усольцева, Н. Г. Убашеева гэгшэд үнеэн бүриһөө 2729—2683 килограмм һү һаажа, суг хүдэлдэг нүхэдтөө ёһотой жэшээ харуулна.

Энэ колхоз гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ түсэб бүри сентябрь һарада амжалтатайгаар дүүргээ һэн. Һаалишад ерэхэ жэлэй тоосоогоор ажаллажа байнхай. Үнеэшэд бии байгаа арга боломжоёо гүйсэд бодожо үзэһэнэй удаа, үбэлэй һарануудта үнеэн бүриһөө 1150 килограмм һү һааха тухай хэлсэһэн байна.

Түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи жэлдэ энэ ажахы үнеэн бүриһөө 2200 килограмм һү һаажа абаха социалис уялгатай. Хараалһан зорилгонуудаа бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө һаалишад тэмсэнэ.

Б. ЯБЖАНОВ.
манай корр.
Түнхэнэй аймаг.

УЛААХА — АРАЛАЙХИД УРАГШАТАЙ

Үбэлэй үедэ үхэр малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар малшадай дунда бүхэсоюзна социалис мүрысөө үргэноөр дэлгэрүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй тогтоолые Хэжэнгын аймагай совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд халуунаар дэмжэжэ байна. Энэ тогтоол хаа хаанагүй зүбшэн хэлсэгдэжэ, түрүү коллективүүд өөһэдынгөө арга боломжонуудые тооложо үзөөд, социалис шэнэ уялгануудые баталан абажа, малшадай бүхэсоюзна мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоһон тухайгаа мэдүүлнэ.

Худанай совхозой Улааха-Аралай һаалиин фермын коллективэй ажал хүдэлмэри урагшатай һайн ябана. Фермын һаалишад КПСС-эй ЦК-гай, Совет правительствын, ВЦСПС-эй тогтоолые зүбшэн хэлсээд, байгша оной дүрбэдэхи квартал ба ерэхэ жэлэй түрүүшын хахад соо бүхы фермээрээ үнеэн бүриһөө 1500 килограммһаа бага бэшэ һү һааха социалис уялга баталан абаба. Түрүүн абаһан уялга соонь энэ үедэ үнеэн бүриһөө 1100—1200 килограмм һү абахаар хараалагдаһан байгаа.

Тиихэдэ ерэхэ жэл соо үнеэн бүриһөө 2000 килограмм һү һааха, фермынгээ үнеэн бүриһөө тугал абажа, хоролтогүйгөөр түлжүүлхэ зорилго энэ коллектив урдаа табина. Тиигэжэ тэдэнэр бүхыдөө 3600 центнер һү жэл соо абахаар хараалба.

Улааха-Аралай фермын һаалишад энэ жэл соо гүрэндэ һү тушааха түсэбөө ноябриин 30-да — болзорһоонь нэгэ һара урид дүүргэһэн юм. Тэдэнэр жэл соо һү һааха түсэбөө декабриин 25 болотор дүүргэхээр хараална. Энэ зорилгоёо бодото дээрэнь бэелүүлхэ арга боломжо бии гэжэ һанагдана. Үнеэдынь тобир тарганууд, һайн шанартай үбһэ тэжээлшье бии. Тэжээл бүйлүүлагшад Николай, Надежда Казаковцевууд оролдосотойгоор хүдэлжэ, һайн шанартай тэжээл бэлэдхэнэ. Фермын үнеэд үдэртөө 3 дахин һаагдадаг болонхой. Һаамхай үнеэдэй рациондо декабриин 1-һээ эхилжэ силос нэмэгдээ.

Тус фермэдэ ажалай түрүүшүүл жэл бүри олошоржо байна. Дүршэл ехэтэй һаалишан Доржима Базаржапова энэ жэлэй 11 һара соо үнеэн бүриһөө 2016 килограмм һү абажа, социалис мүрысөөндэ эрхимлэнэ. Тиихэдэ Дулма Галсанова, Санжит Чимитдоржиева, Дыжит Дашиева, Галина Гатаулина гэгшэд даажа абаһан үнеэн бүриһөө энэ үе соо 1956—1816 килограмм һү абаад байна.

Худанай совхозой Улааха-Аралай фермын коллективэй шэнэ социалис уялгануудаа амжалтатай бэелүүлхэ байһанда бата найдамаар.

В. ТУГДУМОВ,
ВЛКСМ-эй Хэжэнгын райкомой секретарь.

«Мүнөө үе сагта хүдөө ажахын үйлэдбэриин оньhожоруулагдажа, индустриальна түхэл маягтай боложо байхада мэргэжэлтэдэй уялга, үүргэ дээшэлүүлжэ, тэдэнэртэ ехэ эрилтэ табигдана» гэжэ нүхэр Гомбоев өөрынгөө статья дотор тон зүб хэлэнэ. Тус статьятай танилсаад байхадаа, хамта хүдэлдэг нүхэдэйнгөө ажал тухай тобшохоноор хөөрэжэ, hанал бодолоо «Буряад үнэн» газетын уншагшадтай хубаалдаха дурам хүрэнэ.

МЭРГЭЖЭЛТЭ БА САГАЙ ЭРИЛТЭ

СОГТОЙГООР АЖАЛЛАЯ

Би Бэшүүрэй совхоздо главна инженерээр гурбадахи жэлээ хүдэлнэб. Манай совхоздо мүнөө үедэ бүхыдөө дээдэ, дунда эрдэмтэй хорин гаран мэргэжэлтэд ажаллана. Тэдэнэй гурбанайнь нэгэнь инженер, механик, электригүүд юм.

Коммунис партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэ бэелүүлхын тула бидэ даажа байhан ажалаа эмхи гуримтайгаар, саган эрилтын ёhoop бүтээхын тула бүхы бэлиг шадабаряа, эршэ зоригоо гарган ажаллаха зэргэтэйбди. Бии байгаа трактор машинаяа. оньhон түхеэрэлгэнүүдээ ашаг үрэтэйгөөр, нарин нягтаар ашаглаха гээшэ манай нангин зорилго мүн. Байгша ондо манай совхозой газар тарялан дээрэ 70 гаран трактор, 30 гаран автомашина, 40 комбайн болон бусад оньhон техникэ хүдэлгэгдөө. Мүнөө үеын хүдөөгэй ажалшад диилэнхи ажалаа оньhон техникын хүсөөр бүтээдэг болонхой гээшэ aаб даа. Хараалhан түсэб даабаряа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын тула бидэ механизаторнууд, мэргэжэлтэд эрмэлзэн хүдэлхэ болонобди. Бүхы оньhон түхеэрэлгээ hайнаар хүдэлгэхэhөө гадна, тэдэнние тон зүбөөр хаhа сагтань хадагалха, тусхай шала дээрэ табиха хэрэгтэ ехэхэн анхарал табигдана. Энэ шухала ажалые нэгэл гуримтайгаар эмхидхэжэ шадабал, техникээ олон жэлдэ hайнаар ашаглаха арга олгохо гэжэ механизаторнууднай hайн ойлгоно.

Мал ажалhаа абтадаг продуктнуудые бүри ехэдхэхын, гүрэндэ ехээр тушаахын тула нэн түрүүн үбhэ тэжээл элбэгээр абаха шухала. Тиимэhээ бидэ газар тарялан hайжаруулха хүдэлмэридэ гол анхаралаа табинабди. Тарялан, сабшалан hайжаруулха хүдэлмэридэ олохон механизаторнууднай ажаллана. hаянай байдалаар манда 8,5 мянган тонно нааг шэбхэ, 200 тонно минеральна үтэгжүүлгэ гаргагдаа. Манда 1982 гектар сабшалан, 912 гектар тарялан уhалагдадаг юм. Гутайн сөөрэм барижа шадаhанай ашаар эды шэнээн газар уhалдаг болообди. Новосретенскэ сөөрэмэй баригдажа дүүрэхэдэ бидэ бүри олон гектар тарялан уhалха аргатай болохобди. Ниитын адууhа малда үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри оньhожоруулха талаар манда горитойхон хүдэлмэри хэгдээ. Байгша ондо манай совхоздо үбhэ бэлэдхэлгын үедэ оньhожоруулагдаhан хсёр бригада ажаллаа. Ажахыда бэлэдхэгдэhэн үбhэнэй ехэнхи хубинь тус бригадын хүсөөр абтана.

Малшаднай ехэнхи ажалаа оньhон түхеэрэлгын хүсөөр бүтээдэг болонхой. Манай Бэшүүрэй совхоздо hүү hаалиин 4 фермэ бии юм. Гурбан фермэдэ үнеэ hааха машина тодхогдонхой. Энээнhээ урда жэлнүүдтэ үнеэд үбэлжөөндэ байха үедөө машинаар hаагдадаг байhан. Харин зунай туршада үнеэд гараар hаагдадаг тула намарай ольбоноор hаалимнай эрид доошолдог байhан юм. Мүнөө жэлдэ энээнние хараадаа абажа, зуhалангуудта «ДА-100» түхэлэй үнеэ hааха агрегадуудые тодхообди. Мүн эдэ фермэнүүдтэ шэбхэ шабааhа гаргаха оньhон түхеэрэлгэ тодхогдонхой.

Үнеэд байраhаа гарангүй бүлеэн уhаар ундалдаг болонхой. Шахамалнуудай гүүртын үхэршэд бүхы ажалаа оньhон түхеэрэлгын ашаар хэнэ. Оньhон түхеэрэлгэ ажахыда үргэнөөр хэрэглэхэдэ алишье талаар ашa үрэтэй. Эндэ нэгэ жэшээ хаража үзэе. Тус гүүртэдэ «ТСН-3б» түхэлэй шэбхэ гаргадаг 2 түхеэрэлгэ тодхогдонхой. Энэ хоёр түхеэрэлгын сэн ажахыда асаргадатараа 2012 түхэриг болоо. Энээнние тодхоhонойнь түлөө монтажнигуудта 86 түхэриг түлэгдөө. 500 гаран шахамалнуудай шабааhа шабха гаргахын тула 4 хүн хэрэгтэй. Тус хүдэлмэришэдтэ гансал шабааhа орхиhонойнь, үбhэ тэжээл зөөhэнэйнь түлөө ажахы 7 hарын туршада хоёр мянга гаран түхэриг түлэдэг байhан. Тус түхеэрэлгэ жэлэй туршада гаргаhан гаргашаяа сүм харюулжа шадана бшуу.

Фермэ, отарануудта, тарянай тоогто хүдэлгэгдэхэ оньhон түхеэрэлгэнүүдые тодхохо, заhабарилха хүдэлмэрие 7 хүнhөө бүридэhэн бригада бүтээжэ шадана. Энэ бригадые Пётр Филиппович Григорьев хэдэн жэлэй туршада даажа ябана. Тус коллектив ажалаа саг болзортонь hайн шанартайгаар дүүргэдэг заншалтай. Малай фермэ, гүүртэнүүдтэ хүдэлгэгдэжэ байhан оньhон түхеэрэлгэнүүдые эдэ нүхэднай тааруулан хэhэн юм. Холын фермэ, хонидой байрануудта зайн гэрэл оруулагданхай, худагууд малтагданхай.

Манай орон дотор гаргагдажа байhан трактор. машинын шанар жэл бүри hайжаруулагдана. Мүнөө үеын трактор табяад оной тракторта orходоо хүсэ шадалайнгаашье, түргэнөөр ябадагааршье онсо илгарна. Трактор, машинаяа зүбөөр ашаглахын тула механизаторнуудай hуралсал эмхидхэнэбди. Мүнөө жэлдэ 60 гаран механизатор 125 часай программа шудалан үзэжэ, мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ байна. hуралсал энэ hарын тэнгээр эхилхэбди. Механизаторнууд программала үзэжэ дүүргэhэнэйнгээ удаа гүрэнэй шалгалта барижа, «I, III классай механизатор» гэhэн үнэмшэлгэ абаха юм. Манда мүнөө үедэ 120 механизатор тоологдоно. Жэлэй ямаршье сагта оньhон түхеэрэлгээ бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэхын тула бидэ механизатор бүхэнөө зүбөөр хубаарилан табихые оролдоогбди. Тиимэhээ ямар нэгэн машина, трактор эзэгүй нэгэшье үдэр миин байдаггүй.

Мэргэжэлтэдэй ажал түсэблэлгэ бидэндэ ехэхэн удха шанартай. Хэзээ, ямар техникэ абаха, хаана түхеэрэлгэ шэнээр тодхохо, заhабарилхаб гэхэ мэтэ хүдэлмэрине олон жэлэй түсэбтэ оруулнабди. Юhэдэхи табан жэлэй туршада манай ажахыда түгэс оньhожоруулагдаhан hүнэй фермэ Дабаатада баригдаха юм. Мухар-Шэбэр гэжэ газарта тугалай оньhожоруулагдаhан байра баригдахаар хараалагдана. Ажахыда абтаhан бүхы туралнууд эндэ тулжүүлэгдэхэ. Мүн Шэбэртэдэ типовой фермэ баригдаха. hаалишад бүхы ажалаа оньhон машинын ашаар бүтээдэг болохо юм. Эндэнь hаалишадай амарха улаан булан, столово, душ, hүү хүргэдэг тусхай бассейн баригдаха. Ерэхэ 1973 ондо hүү hаалиин Мотнягай фермын оньhон түхеэрэлгэнүүд шэнэлэгдэхэ. Энэ хугасаада тосхонhоо холо ажаhуудаг малшадай гэрнүүдэй, фермэ, отарануудай байрада зайн гал носоохо элдэб түхеэрэлгэнүүд шэнэлэгдэхэ байна. Энэ түсэб дирекци, партком, рабочкомой хамтын заседани дээрэ баталагданхай.

Нэгэ хэдэн үгөөр өөрынгөө ажал тухай хөөрэжэ үгэмөөр гэжэ hананаб. Ажахын главна инженер бии байгаа оньhон техникээ наринаар хинан шалгаха, элдэб түхеэрэлгэнүүдые тодхохо, механизаторнуудай hуралсал эмхидхэхэ болон бусад ажалтай гээшэ aаб даа. Гэбэшье бидэ экспедиторэй хэхэ ажал дүүргэхэ баатай болодогбди. Өөhэдынгөө ажалые хэдэн хоногоор орхижорхёод, городоор, бэшэшье ажахынуудаар ябажа, дуталдаhан детальнуудые бэдэрхэ баатай болохош. Жэшээнь, тарянай тоогто ороохо хатааха түхеэрэлгэ бии.

Үнгэрэгшэ намар энэ түхеэрэлгын дифузорынь шатажа hалашаhан юм. Энэ шухала деталине бэдэржэ, 6 дахин город болон ажахынуудаар ябагдаа. Гансал энээнэй түлөө хорин шахуу хоногоо дэмы үнгэргэhэн болоноб. Иигэжэ үнэтэй сагаа дэмы hалгаахада алишье талаар хохидолтой.

«Сельхозтехника» нэгэдэлэй хүдэлмэришэд табигдаhан графигай ёhoop ажахынуудаар ябажа, дутуу детальнуудые асардаг болонхой. Хэрэгтэй шухала детальнуудай захил хэдэн hараар урид хэдэг болонхойбди. Энэ хүдэлмэрие саашадань зүбөөр ябуулжа шадабалнай, манда нилээд хүнгэн боложо үгэхэ hэн.

Малшадай эгээл харюусалгатай ажал — үбэлжэлгэ түлэг дундаа. Ажахымнай hаалишад үбэлэй hарануудта hүү hаалияа дээшэлүүлхэ зорилготой ажаллажа байнхай. Малшаднай энэ хугасаада үнеэн бүриhөө 1.200 килограммhaa доошо бэшэ hүү hааж абаха социалис уялга баталан абанхай. Энэ харюусалгатай хаhада бидэ механизаторнууд оролдосотойгоор хүдэлхэ зэргэтэйбди. Саг болзортонь үбhэ тэжээлыень зөөхэ, тодхогдоhон оньhон түхеэрэлгыень hайнаар хүдэлгэхэ шухала.

Манда ажал хүдэлмэрэе hайн мэдэхэ мэргэжэлтэд яhала олон. Инженер-электрик Николай Гладков энэ ажалда 5 жэл таhалгаряагүй хүдэлнэ. Монтажна бригадын гэшүүн Владимир Бадмаев гар дүйтэй хүдэлмэришэдэй нэгэн гэжэ суг хүдэлдэг нүхэдтөө мэдээжэ болонхой юм. Гаражые даагша Дамба Санжеевич Жамьянов 8-дахи жэлээ эндэ хүдэлнэ. Ажахымнай мэргэжэлтэд нэгэ хүн шэнгеэр бэеэ ойлголсон хүдэлжэ, урдаа табиhан зорилгоёо нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ хэрэгтэ бүхы шадабаряа гаргана.

Манай ажахыда хүдэлгэгдэхөөр эльгээгдэhэн мэргэжэлтэдтэ дирекци, партком ехэхэн анхарал табидаг юм. Ажахымнай мэргэжэлтэдтэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллаха арга боломжо гүйсэд бии. Түрүү дүй дүршэлтэй танилсажа, хараhан үзэhэнөө өөhэдыйгөө ажалда нэбтэрүүлхые оролдонобди.

Хэhэн бүтээhэн ажал тухайгаа тоосожо, ушарhан дутуу дундануудаа элирхэйлхэдэ, хүдэлмэримнай бүри урагшатай hайнаар ябаха зэргэтэй гээшэ aаб даа. Мэргэжэлтэн бүхэн даажа байhан ажалаа эрхим hайнаар эмхидхэжэ, хараалhан түсэб даабаринуудые болзорhooнь урид дүүргэхээр ажаллаха зэргэтэйбди.

О. САНЖИЕВ,
Бэшүүрэй совхозой главна инженер.

ХЭШЭЭЛ БҮХЭНДЭ ХАРЮУСАЛГАТАЙГААР

Политическэ hуралсалай хэшээлнүүдые үнгэргэхэдэ методико, шадабари тон ехэ удха шанартай гэжэ пропагандистнууд hайн мэдэдэг. Буряадай барилгын управлениин пропагандист Н. П. ХАВОВ хэшээлнүүдые ямараар үнгэргэдэг тухайгаа манай корреспондентдэ хөөрэhэн байна. Тэрэнэй харюу доро үгтэбэ.

— Би «Марксизм-ленинизмын үндэhэ hуури шудалдаг hургуулиин» программаар гурбадахи жэлээ хэшээлнүүдые үнгэргэнэб. Мүнөө жэлдэ капитализмын политическэ экономи шудалнабди. Хамта дээрээ 20 хүн хэшээлдэ ябадаг. Гол түлэб дунда hургуулитай хүнүүд эндэ hуралсана. КПСС-эй, комсомолой гэшүүд, партийнабэшэ хүнүүдшье бии. Үшар тиимэhээ хэшээл үнгэргэхэ бүридөө шагнагшадайнгаа юрэнхы бэлэдхэлые, эрдэм, мэргэжэлые, эрилтые, hонирхолые хараада абахa гэжэ оролдодогби. Капитализмын политэкономи шудалхада нилээд орёо асуудалнуудай дайралдахаhаа гадуур «мүнгэн», «эд товар», «капитал», «эд товарай үйлэдбэри», «үнэ сэнгэй хуули» гэхэ мэтэ үгэнүүдэй удхые зүбөөр тайлбарилжа шадаха ёhотой байна. Шудалха материалаа hайнаар ойлгуулхын тула хэшээл бүриингөө методико хубилгаха гэжэ оролдодогби.

Олонхи пропагандистнууд хэшээлнүүд дээрэ лекцинүүдые уншадаг. Теэд удаадахи хэшээл дээрээ шагнагшадайнгаа нэмэлтэ элидхэлые шагнадаг заншалтай. Энэ онол арга нэгэ дутагдалтай гэжэ тоолодогби. Элидхэл гү, али нэмэлтэ элидхэл хээгүй бусад шагнагшад хэшээл дээрээ миин лэ hуугаад гарадаг юм. Үшар тиимэhээ хэшээлэй эхиндэ урид үнгэрhэн темээр хөөрэлдөөд, тобшолол хэдэг байнаб. Тэрэнэй удаа шэнэ материалаа хөөрэжэ үгөөд, гэртээ конспект хэхэдээ ямар литература хэрэглэхэб гэжэ заадагби.

Зарим хэшээл дээрээ шудалха темынгээ гол асуудалнуудые түрүүшээр тодорхойлжо үгөөд, ямар литература уншаха ёhотойб гэжэ заадагби. Тэрэнэй удаа гэртээ үгэhэн темээ ямараар ойлгоhон тухай хөөрэлдөөн болодог. Энэ хөөрэлдөөндэ булта хабаадажа, ойлгогдоогүй зүйлнүүдээ хамтын хүсөөр элирүүлдэг байнабди.

Хэшээл дээрээ харуулан ойлгуулха элдэб хэрэгсэлнүүдые, «Украина-4» киноаппарат, «ЛЭТИ-62» гэжэ диапроектор хэрэглэдэгбди. Хэшээл бүриин дүүрэхэ багта шагнагшад ээлжээлэн уласхоорондын асуудалнуудаар шэнжэлэл хэдэг болонхой. Бидэнэр хэшээл бүхэнөө ашa үрэ ехэтэйгээр, бэе бэедээ туhалалсалгын, политическэ эрдэмээ дээшэлүүлгын оршон байдалда үнгэргэхэ гэжэ оролдодогбди. Проектнэ таhагай начальник, комсомолец Алексей Черноусов, инженер-лаборант, коммунист Евгений Петров, таhагай ахалагша инженер, коммунист Алексей Плюснин, лабораториин начальник, партийнабэшэ Владимир Шестаков болон бусадшье программаар хараалагдаhан темэнүүдээ hайнаар шудалжа, хэшээлнүүдтэ харюусалгатайгаар хандадаг.

Политическэ hуралсал манай коллективэй гэшүүд эдэбхи дээшэлүүлхэ хэрэгтэ нүлөөлнэ. Олонхи hурагшаднай агитаторнууд, политинформаторнууд болонхой.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: пропагандист Н. П. Хавов. hурагшад пропагандистын хөөрөө анхаралтайгаар шагнана.

Табан жэлэй түрүүшүүл

ХҮМҮҮЖҮҮЛЭГШЭ, ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭ

Иван Михайлович Бочкарёв хамагhaa эртэ бодожо сайлаад, ажал тээшээ гэшхэлбэ. Гаэаа бүдэг-бадаг. hүниндөө ороhон нимгэхэн хирмаг саhан ботинкынь ула доро хахинана. Дүтэ ойгуур хүн харагданагүй. Иван Михайлович бодолгодо эзэлэгдэнги гэшхэлнэ. Уданшьегүй Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай үүдэ татажа оробо.

Цех соонь абяа шэмээн үгы. Колбаса хэдэг оньhон түхеэрэлгэнүүд зогсонод. Иван Михайлович Бочкарёв оньhон түхеэрэлгэнүүдые hайса шалгана. hүниин халаанда гараhан слесарьнууд яhала hайнаар заhабари хэhэн хэбэртэй. «Оньhон түхеэрэлгэнүүд халаанай үедэ hайн хүдэлхэ» гэжэ багсаагаад, мастер Иван Михайлович Бочкарёв колбасна заводой начальнигай таhаг тээшэ алхалба.

Мастерай уялга харюусалгатай болоно бшуу даа. Участогтань дүшэн хүн хүдэлнэ. Эдэнэр халаан соогоо хэдэн арбаад тонно продукци бүтээн гаргана. Тиимэhээл Иван Михайлович ажал тухайгаа шэбшэдэг, яагаад лээ hэн. — Минии яагаад хүhайн шанартай продукци бүри ехээр бүтээн гаргахамнай гээшэ хаб гэжэ бодомжолон ябадаг.

Халаанай эхилхэhээ урдахана табан минутын суглаа үнгэргэдэг. Хүн бүхэндэ ямар ажал хэхыень даалгажа үгэхэ мүртөө орон дотор боложо байhан hонинуудые хөөрэжэ үрдидэг.

— Мүнөө бригададамнай даабаряа дүүргэдэггүй хүн үгы болонхой. Саашадаа бүри оролдожо хүдэлхэ, СССР-эй 50 жэлэй ойн hайндэртэ ажалай бэлэг бариха ёhотойбди, — гэжэ хүдэлмэришэдөө уряалдаг. Залуу хүдэлмэришэдые hургаха, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табидаг байна.

Хэдэн жэлэй саана Галина Денисова участогтань хүдэлхөөр ерээ бэлэй. Дүршэл шадабаригүй басаган түрүүшээр мэгдэhэншье байха.

— Энэ ажалда бирахагүй хаб, — гэжэ Галя мастерта сэхэ хэлээ hэн.

—Галя, ши үшөөл залууш. Оролдобол, энэ ажалда заатагүй дүршэхэл байхаш. — гэжэ Иван Михайлович Бочкарев залуу басаганда хэлхые анхаралтайгаар харыш даа. Олон юумэ, энэ ажалай «нюуса» ойлгохош. Тиигээд Иван Михайлович колбаса хэжэ оробо. Мастерай ажаллахыень залуу басаган анхаралтайгаар харана, өөрөөшье туршаад үзэбэ. Хэдэн үдэрэй туршада энэ hуралсал үргэлжэлөө. Уданшьегүй Галя шэнэ ажалдаа яhала дүршөө hэн. М. Сафонова, М. Гладких гэгшэд түрүүшээр мүн тухашаралдаhан байха. Тиихэдэ мастерынь яhала туhалдаг hэн. Г. Денисова, М. Сафонова, М. Гладких гэгшэд мүнөө халаан бүриингөө даабари холо үлүүлэн дүүргэдэг, бэрхэшүүлэй тоодо оронхойнууд.

Мастер Иван Михайлович Бочкарёвой даадаг участогай хүдэлмэришэд байгша оной арбан нэгэ hарын даабариhaa гадуур 200 тонно продукци бүтээн гаргажа, үндэр бүтээсэ туйлаба. Жэлэй дүүрэтэр бүри ехэ продукци бүтээн гаргаха гэhэн зорилго тус участогай хүдэлмэришэд урдаа табяад, эршэмтэйгээр хүдэлнэд.

Г. ХАРЧЕНКО.

ЭРХИМҮҮД УРМАШУУЛАГДАА

СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан баяр ёhололой үдэшые Улаан-Үдын авиаторнууд hая тэмдэглэбэ. Парткомой секретарь нүхэр М. С. Хамахаев баярай суглаа нээхэ зуураа, дүтэлжэ байгаа hайндэрөөр сугларгашадые амаршалаа.

Мүрысөөндэ түрүүлжэ, ССР Союзай 50 жэлэй ойс ажалай ехэ бэлэгтэйгээр угтахаяа байhан коллективүүд элидхэл соо дурдагдаа.

Самолёдой экипажнуудай дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ илаhан коммунист В. К. Медведевэй коллективтэ КПСС-эй Буряадай обкомой болон республикын Министрнүүдэй Соведэй, Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамота барюулагдаа.

Гэхэ зуура Улаан-Үдын авиапредприятиин түрүү коллективүүд партиин городской, районно комитедүүдэй, городской, мүн районно Соведүүдэй гүйсэдкомуудай Хүндэлэлэй грамотануудта хүртөө.

Тиихэдэ эрхим хүдэлмэришэдтэ Хүндэлэлэй грамота, мүнгэн шан барюулагдаа.

Баярай суглаанай түгэсхэлдэ эндэхи уран hайханай бүлгэмэйхид концерт харуулаа.

И. ХРАПУНОВ.

СОВЕТ ОРОН

УКРАИНА: НҮХЭДЭЙ ДҮРШЭЛ ХЭРЭГЛЭН

Молдавиин ССР-эй Бендерскэ консервын заводой хүүгэдэй эдеэ хоолой цехтэ бэлэн продукци яталан табиха оньhожоруулагдамал лини тодхогдобо. Тэрэ лини хадаа Одессэ хотын Ленинэй нэрэмжэтэ консервын туршалгын заводто бүтээгдэhэн байгаа. Багахан баанхануудые ашаха ба буулгаха лининүүдэй, мүн юумэ угааха машинануудай чертёжнуудые Грузидахи Горийска заводто Украинын инженернүүд эльгээгээ. Урдань энэ хүдэлмэри хүнэй бар хүсөөр бүтээгдэдэг байhан юм.

Хүүгэдэй консервэ болгогдоhон эдеэ хоол гаргадаг предприятинуудай дунда Одессын завод гол hуури эзэлдэг байна. Эндэ зохёогдоhон техническэ ба технологическа шэнэ туйлалтанууд тухай бусад заводуудта мэдээсэгдэдэг, хэрэгтэй болоо hаань, техническэ документацинь эльгээгдэдэг байна.

Краснодарска хизаарай Динскэ заводто үйлэдбэриинь гурим тааралдаагүй байгаа. Тиихэдэнь Одессын мэргэжэлтэд нүхэдтөө туhалхаяа ошоо. Тэдэнэр дүй дүршэл тухайгаа хөөрэлдөө, дутагдалаа усадхаха хэрэгтэнь туhалаа. Узбегэй ССР-эй консервэ бүтээгшэд Одессэдэ ошожо, шэл амhартануудые оньhон аргаар угааха, тэдэнние расфасовочно лининүүдтэ эльгээхэ шэнэ онол аргатай танилсаhан байна. Морхообой шүүhэ абаха шэнэ технологинень белорусууд ажалдаа хэрэглэжэ эхилээ.

Аха дүү республикануудай ажалшадай дүй дүршэлые одессиинхид ажалдаа үргэнөөр хэрэглэнэ.

И. ЛЯНДРЕС,
ТАСС-ай корр.

ЛИТВА: ХАНИ БАРИСААГААР МҮНДЭЛhЭН ИНДУСТРИ

Азотно үтэгжүүлгэ гаргадаг Ионавска заводой аммиагай селитрын цех соо технологическа шэнэ түхеэрэлгэ тодхогдобо. Москвагай, Хабаровскын, Ленинградай, мүн бусад городуудай машина бүтээгшэдэй эльгээhэн энэ техникые Белоруссиин, Латвиин мэргэжэлтэд хабсаргаhан байна.

Шэнэ янзын нитрофоски гэжэ үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилхэ цехэй барилга эндэ hаяар эхилхэнь. Ионавска заводой, мүн Кедайска комбинадай хүсэ шадалые ехэдхэhэнэй ашаар табан жэлэй эсэстэ «үрэжэлэй витамин» үйлэдбэрилгэ 1,7 дахин ехэ болгогдохоор хараалагдана. Эдэ предприятинууд хүдөө ажахыда хоёр миллион шахуу тонно азотно, фосфорно үтэгжүүлгэ үгэдэг болохо юм. Тэрэнэй ехэнхинь аха дүү республикануудта эльгээгдэжэ байха болоно.

Дайнай хойто жэлнүүдтэ мүндэлhэн Литвагай химиин промышленность хадаа Совет республикануудай хани барисаанай, харилсаа холбооной эли тодо гэршэнь болоно. Эндэхи минеральна үтэгжүүлгын предприятинуудые баригада, тэдэнние түхеэрэлгээр хангалгада Россиин Федерациин, Украинын, Белоруссиин, Закавказиин республикануудай заводууд хабаадалсаа. Литвагай хүдэлмэришэд болон инженернүүд Сибириин, Узбекистанай, Эстониин предприятинуудта үйлэдбэриин дүй дүршэлдэ hуралсаhан байна.

Ю. БУДРИС,
ТАСС-ай корр.

Армениин ССР-эй түб хото — Ереван. Городой панорама Хун шубуута нуурай талаhаа.

ТАСС-ай фотохроника.

ХАНИ БАРИСААНАЙ БАРИЛГА

КАМАЗ — үзэгдөөгүй ехэ хүсэтэй гигант — автозавод. Кама мүрэнэй эрьедэ корпусуудайнь hаял бодхоогдожо байбашье, тэрээн тухай бүхы оромнай мэдэнхэй. Тэрэнэй барилга оронойимнай арад зоной баатаршалгын үшөө нэгэ шэнэ талмай болобо.

Үдэр бүри үндыжэ байhан энэ предприятиин хэм хэмжүүр гайхалтай ехэ — 100 дүрбэлжэн километр талмай эзэлхэ юм. Жэл соо энэ завод ашаанай 150 мянган машина, дизельнэ 250 мянган двигатель бүтээн гаргаха юм.

Үшөө нэгэ гайхалтай юумэнь юуб гэхэдэ, КамАЗ-ай барилгада бүхы оромнай, союзна 15 республика бултадаа, индустриальна бүхы түбэй газарнууд хабаадалсана, оронойимнай бүхы захa хизаарнуудhaa барилгашад ерэнхэй.

Барилгын бодхоогдожо байhан газарта хүу малтагдашаhан байдаг гээшэ. Эндэ огто тиимэ бэшэ. Газарынь ойроо хүртөөдүй, цехүүдэй корпусууд газар руу 16—30 метртэ шаагдаhан түмэр-бетонно тулганууд дээрэ баригдана.

— Үйлэдбэриин байрануудые иимэ тулганууд дээрэ табихадамнай, түрүүн зарим мэргэжэлтэд маргаhан юм. Олон тонно шэгнүүртэй ехэ корпусуудые даахa гү, али үгы гү? Мүнөө айха юумэн үгы, шалгалтаар сүм элирхэйлэгдээ, — гэжэ барилгын главна инженер хөөрөө hэн.

Заводой хүдэлмэришэдэй ажаhуухa байрын гэрнүүд шэнэ онол аргаар баригдана. Тэрэ аргые Москваhaa ерэhэн барилгашад асаранхай. Баригдажа байhан гэрнүүдэй 12-дохи дабхарта бригадир Николай Жигачевтой танилсабабди.

— Үдэр хахад соо — нэгэ дабхар. Иимэ бүтээсэтэйгөөр ажалланабди,— гээд тэрэ мэдүүлнэ.

Главмостройhoo ерэhэн барилгашад поточно аргаар хүдэлжэ, хүдэлмэрээ таhалдуулдаггүй графигаар ябуулна, комплексно бригаданууд болон ажаллана. Нёлоондо тэдэнэр байрын 50 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэрнүүдые ашаглалгада үгөө hэн. Мүнөө жэлдэ хоёр дахин ехэ бүтээсэтэйгөөр хүдэлмэрилнэ.

Хүдэлмэришэдэй үмдэжэ ябаhан хубсаhан дээрэ элдэб городуудай нэрэнүүд бэшээтэй: Казань, Ростов, Волгоград, Тольятти... Удэшэлэн хамтын 21-дэхи байрада ороходоо, ород, татар, грузин, таджик, мари, удмурт, бусад хэлэн дээрэ хөөрэлдэхыень дуулаабди...

„Асари ехэ заводой баригдажа байhан энэ үедэ тэрэнэй хүдэлмэришэдэй ерээдүйн коллектив бүридхэгдэжэ байна. Тэдэнэр барандаа халуун зүрхэтэй, мэргэжэл hайнтай, дандаа эдир залуу, эдэбхи үүсхэлээр түгэлдэр хүнүүд. Заводой кадрнуудай таhагта үдэр бүри оронойимнай зүг бүхэнhөө бэшэгүүд ерэжэл байдаг. Бэшэгэй эзэд дандаа диплом абаhан үндэр мэргэжэлтэд, шадабари ехэтэй хүдэлмэришэд.

КамАЗ-ай барилга дээрэ оронойимнай хүдэлмэришэн ангиин hайн hайхан ёhо заншалнууд халан абтанхай. Эндэхи үүсхэлшэд түрүүшын табан жэлнүүдэй үеын ударнигуудай эстафетые мүнөө дээрэ үргэн абаа. Мүрысөөнэй хүсэн шэнэ эршэтэйгээр эбхэрнэ. Мүнөө эндэ Алексей Стахановай нэрэ зоригжуулхы hүлдэ болонхой. КамАЗ-ай барилгашад түрүүшын табан жэлнүүдэй баатарнууд Алексей Стаханов, Александр Бусыгин, Мария Виноградова, Иван Гудов, Петр Кривонос гэгшэдhээ бэшэг абаа. «Совет хүнүүдэй үетэн бүхэндэ өөрын Магниткa бии, — гээд тэдэнэр бэшэнэ. — Бидэнэр таанадта мүнөө атаарханабди. Таанад — далаад онуудай залуушуул бидэнэр-гушаад онуудайхиhaa хэды ехэ арга боломжотойбта. Теэд яахаб, сагай эрхэ байдал иимэ ха юм. Тиимэ байха бүреэ таанадай хүсэл зориг сэхэ, алхасатнай дабшасатай, хатуужал ехэтэй байха ёhотойт...»

Ажалай ветерануудай уряае Раиса Салаховагай бригада хамагhaa түрүүн халан абаа.

— Гурбан хүнэй хэхэ ажалые хоёроороо дүүргэхэ! — гэhэн уряа тэрэ гаргаад, үдэр бүхэнэйнгөө нормын дүүргэлтые 140 процентдэ хүргэжэ, табан жэлэйнгээ даалгабарита түсэбые 1974 оной ноябриин 7-до дүүргэхэ гэhэн уялга абаа.

Үүсхэлшэдые хэдэн арба, зуун бригада hайшаан дэмжээ. Кашаф Хамитовай хүтэлбэрилдэг жолоошодой бригада hара бүридэ арьбалhан бензинээрээ 4-5 үдэр ажаллаха гэжэ шиидээ. Виктор Деребизовэй бригадын хабсаргагшад табан жэлэйнгээ даабарие гурбан жэл соо дүүргэхэнь.

Иигэжэ Татарай республикада үшөө нэгэ асари ехэ завод баригдана. Энэ гигантын Эхэ оронойнгоо бүхы арадуудай хүсэ шадалай ашa үрэ, уран гарайнь бүтээл болохонь найдамтай.

И. ЗАРИПОВ,
И. ЮРЧЕНКО.

СССР-эй наймадахи зарлалай Верховно Соведэй табадахи сесси

АРАДАЙ АША ТУҺАДА

(Т)эсхэл. Эхининь 1-дэ-(х)уурта).

(Нац)иональностьнуудай Со-(ведэй) Түрүүлэгшэ, депутат (Я. С.) Насриддинова заседа-(ни нэ)эбэ.

(СС)СР-эй арадай ажахые (1973) ондо хүгжөөхэ гүрэнэй (түсэб) тухай, СССР-эй 1973 (оной) гүрэнэй бюджет тухай (ба С)ССР-эй 1971 оной гүрэ-(нэй) бюджедэй гүйсэдхэл ту-(хай) түсэблэлгын-бюджетнэ (ба h)албаринуудай комисси-(нуудай) нэмэлтэ элидхэл де-(путад)ууд шагнаба. Нацио-(нальн)остьнуудай Соведэй (түсэб)лэлгын-бюджетнэ ко-(миссиин) түрүүлэгшэ, депу-(тат) М. Герасимов нэмэл-(тэ эл)идхэл хэбэ.

(ССС)Р Союзай экономико (...) хоорондоо холбоотой (...) ажахын нэгэ комп-(лекс) мүн болоно гэжэ депу-(тат х)элэбэ. Арадай ажахын (h)албаринуудые саашада-(ан х)эбжээхэ ба социально-(эконо)мическа хэмжээ ябуул-(га)дые хойно хойноhоонь (...)улхээр 1973 оной гү-(рэнэй) түсэб хараална.

(Нац)иональностьнуудай Со-(ведэй) түсэблэлгын-бюджетнэ (ба h)албаринуудай комисси-(...) залуушуулай хэрэг эр-(хилхэ) комиссиин, байгаа-(ли) хамгаалха комиссиин (...)далгатайгаар союзна (респу)бликануудай Ми-(нистрн)үүдэй Соведэй, Ми-(нистер)ствэнүүд болон зур-(гаанууд)дан түлөөлэгшэдтэй (...) ажахые 1973 ондо (хүгжөө)хэ гүрэнэй түсэб урид (хара)а үзөөд, үйлэдбэриин (...)ба эд бараа худалдал-(ые) 27,8 миллион түхэри-(гөөр) ехэ болгохо дурадхал (...)ба. СССР-эй прави-(тельст)вын табиhан ССР (...)й арадай ажахые 1973 (ондо) хүгжөөхэ гүрэнэй ту-(сэб) Палатануудай саг үр-(гэлжэлһэн) комиссинуудай за-(...)нуудые хараадаа (...)ад, hайшааха гэhэн (...)хал комиссинуудай (...) оруулагдаба. Заhаба-(ри)дые хараадаа абалсан, (...)й ажахын түсэбтэ бюд-(жет)олзые 120 миллион (түхэр)игөөр ехэдхэхэ дурад-(хал) Палатануудай саг үр-(гэлжэлһэн) комиссинууд оруулба. (...)тэ hомололго хэхэ ту-(хай С)оюзна республикануу-(дай М)инистрнүүдэй Соведэй (...) хаража үзөөд, район-(...)трнүүдые, аймагай (...)эй городуудые болон (...)мэришэдэй тосхонуу-(...) болбосон түхэлтэй бол-(...) хэрэгтэ, больницанууд, (...)линууд болон бусад (...) эмхи зургаануудта (...)элгэнүүд болон элдэб (...)элнүүдые абаха хэрэг-(...)үргүүлинууд, музей-(...) клубууд, больница-(...) үхибүүдэй болон бусад (...) зургаануудта гаргаша (...)жэ болохо гэжэ ко-(миссин)үүд тоолоно.

(ССС)Р Союзай 1973 оной (...) бюджет баталха ба (...) Союзай 1971 оной гү-(рэнэй) бюджедэй гүйсэдхэл (...) тоосоо баталха дурад-(хал ...)атор оруулба.

(Түсэ)блэлгын-бюджетнэ ба (h)албаринуудай комиссинуу-(дай н)эмэлтэ элидхэлэй hүү-(лээр ...)тэ хэлэлгэн эхилбэ.

(Укр)аинын ССР-эй Ми-(нистрн)үүдэй Соведэй Түрүү-(лэгшэ) депутат А. П. Ляшко (...) үгэ хэлэбэ. Респуб-(ликын) промышленностиин (...)тын нэгэ онсо илгаа (...) техническэ дэбжэлтэ (...)а hалбаринууд хурдан түргэнөөр урагшаа дабшаха юм гээд хэлэбэ.

Украинын ССР-эй ажалшад үйлэдбэриин эмхидхэл эрид hайжаруулха, ажахын бүхы hалбаринуудта экономическа хүдэлмэри шангадхаха, ударидаха хэрэг улам нарижуулха, тиигэжэ үйлэдбэриин аша үрэ дээшэлүүлхэ гээшые шухалада тооложо гэжэ оратор хэлэбэ.

1972 ондо республикын ажалшадай баян ургасын түлөө тэмсэhэн тухай РСФСР-эй хүдөө ажахын министр. депутат Л. Я. Флоренцев хөөрэбэ.

«Нефтяные камни» гэжэ далайн управлениие хангадаг үйлэдбэриин баазын начальник, депутат С. Р. Джафар-Заде үгэ хэлэбэ. Каспиин далайн акваторинуудта нефть болон гаазай айхабтар ехэ хэбтэшын нээгдэhэн тухай хөөрэхэ зуураа түхеэрэлгэнүүдэй дуталдадаг тухайда депутат хэлэбэ.

Туркмениин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ депутат О. Н. Оразмухамедов, Армениин профсоюзуудай республиканска соведэй түрүүлэгшэ депутат Г. В. Тарджуманян гэгшэд үгэ хэлэбэ.

Ташкентскэ областиин Аккурганска районой Узбегэй ССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ туршалгын ажахын тракторист, депутат Э. Алиев 47 үндэhэ яhатанай түлөөлэгшэдтэй ажахынгаа туйлалтанууд тухай хөөрэжэ үгэбэ. Аха дүүгэй эмхитэй бүлэ соо эдэнэр үйлэдбэриин орёо зорилгонуудые, жэшээнь хлопогой 90—95 процентые оньhон аргаар хуряадаг болохын түлөө тэмсэжэ байhан тухайдаа хэлэбэ.

«Якуттяжстрой» гэжэ барилгын управлениин № 1 барилга-хабсаралгын управлениин прораб, депутат Н. С. Сопыряева Яхадай АССР-эй ажалшадай амжалта тухай хөөрэбэ.

Казахстанай КП-гэй ЦК-гай секретарь, депутат С. Н. Имашев, Чувашай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ, депутат М. В. Зайцев, Киргизэй КП-гэй Ошско обкомой нэгэдэхи секретарь, депутат С. Ибраимов, Эстониин ССР-эй «Марат» гэжэ трикотажна үйлэдбэриин нэгэдэлэй ахамад мастер, депутат А-Э. Х. Тамминисту, Башкирай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ, депутат З. Ш. Акназаров, профсоюзуудай Таджигай республиканска Соведэй түрүүлэгшэ А. Хайдаров гэгшэд үгэ хэлэбэ.

Дагестанда газарай хүдэлhэнhөө болоhон хойшолонгуудые усадхаха хэрэгтэ хабаадалсаhанайнь түлөө бүхы совет арадта гүн ехэ халуун баяр баясхалан хүргэжэ байhанаа республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ, депутат А. Д. Умалатов мэдүүлбэ. СССР-эй болон РСФСР-эй, Узбекистанай, Азербайджанай, Армениин, Грузиин, автономито олон республикануудай министерствэнүүд болон зургаанууд, хизаарнууд болон областьнуудай, Москва болон Ленинградай ажалшад ехэ хүдэлмэри ябуулhан байгаа. Бүгэдын хүсөөр хоёрхон жэлэй турша соо табан зуу мянган дүрбэлжэн метр хэмжээнэй байрын гэр, олон hургуули, больница, үхибүүдэй эмхи зургаанууд болон бусад бариГдаа. Энэ ушар хадаа ленинскэ национальна политикын илан мандаhанай, совет арадуудай хани барисаанай гэршэ мүн болоно.

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын хоёр жэл соо республикын промышленна үйлэдбэриин ургалта табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаhанда орходоо 16.5 процентээр нэмээ гэжэ Татарай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ, депутат Г. И. Усманов тэмдэглэбэ. Республикын нефтянигууд абаhан уялгаяа бэелүүлжэ байна.

Камска автомобильна завод манайда бариха тухай шиидхэбэри хадаа манай республикада ехэ удха шанартай үйлэ хэрэг мүн. 70 мянган зонтой коллективтэ 40 үндэhэ яhатанай хүнүүд — бүхы союзна республикануудай түлөөлэгшэд хүдэлжэ байна. КамАЗ — бүгэдэ арадай барилга мүн.

***

Кремлиин Ехэ ордон соо 17 сагта СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй болон Национальностьнуудай Соведэй хамтын заседани эхилбэ.

Нүхэд Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, Д. А. Кунаев, К. Т. Мазуров, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, В. В. Щербицкий, П. Н. Демичев, П. М. Машеров, Б. Н. Пономарев, Ш. Р. Рашидов, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев гэгшэдэй ерэхэдэнь, эндэ сугларагшад үни удаан альга ташалгаар угтаба.

Ниислэлэй болон Московско областиин ажалшадай түлөөлэгшэд — олон айлшад эндэ байлсаба. Уригдагшадай дунда гадаадын дипломадууд, совет болон хилын саанахи журналистнууд байлсаа.

Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшэ, депутат Я. С. Насриддинова заседани нээбэ.

Зүбшэхэ зүйлэй нэгэдэхи пунктаар — «СССР-эй арадай ажахые 1973 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ, депутат Н. К. Байбаков түгэсхэлэй үгэ хэлэбэ.

СССР-эй арадай ажахые 1973 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй проект Национальностьнуудай Совет ба Союзай Совет зүбшэн хэлсээ гэжэ хэлэбэ. Арадай ажахын 1973 оной түсэб хадаа манай ороной түгэс хүсые саашадань бэхижүүлхэ, арад зоной байдал hайжаруулха талаар манай партиин XXIV съездын табиhан зорилгонуудые бэелүүлхэ шэнэ алхам мүн болоно гээд СССР-эй Верховно Соведэй түсэблэлгын-бюджетнэ ба hалбаринуудай комиссинууд тобшолол, нэмэлтэ элидхэлнүүд соо, мүн депутадуудай хэлэhэн үгэ соо тэмдэглэгдэнэ.

Хоёр Палатануудай түсэблэлгын-бюджетнэ ба hалбаринуудай комиссинууд, энэ сесси дээрэ үгэ хэлэhэн СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд 1973 оной түсэбые hайшаагаа. Энээниие зүбшэн хэлсэхэ зуураа пуумаажан, ноохон болон торгон бүд, трикотажна, галантерейнэ, фарфор-фаянсын зүйлнүүд болон арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараае үйлэдбэрилхэ түсэб 127,8 миллион түхэригөөр ехэдхэхэ дурадхал оруулагдаа. Энэ дурадхал харагдажа, батаалагдаа. Арадай ажахын 1973 оной түсэбтэ эдэнь оруулагдаха юм.

Түсэблэлгын-бюджетнэ ба hалбаринуудай комиссинуудай СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудай, арадай ажахын түсэб тушаа оруулhан дурадхалнууд, ажаглалтанууд бултадаа харагдажа үзэгдэхэ, шухала хэмжээнүүд абтаха юм гэжэ правительствын даалгабаряар Н. К. Байбаков мэдүүлбэ.

Палатануудай заседанинууд дээрэ Верховно Совет СССР-эй арадай ажахые 1973 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тухай хуули нэгэн дуугаар батална.

Ерэхэ жэлдэ хэрэглэмжэ ба нөөсэдэ хэрэглэгдэхэ национальна доход 1972 онойхитой сасуулбал, 6 процентээр, промышленностиин продукци 5,8 процентээр ургаха хараатай.

Зүблэхэ зүйлэй хоёрдохи асуудалаар — «СССР-эй 1973 оной гүрэнэй бюджет тухай ба СССР-эй 1971 оной гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай» СССР-эй финансуудай министр, депутат В. Ф. Гарбузов түгэсхэлэй үгэ хэлэбэ.

КПСС-эй XXIV съездын директивэнүүдэй үндэhөөр табигдаhан 1973 оной бюджедые СССР-эй Министрнүүдэй Совет сессиин үзэмжэдэ табяа. СССР-эй гүрэнэй бюджедые хаража үзөөд, зүбшэн хэлсэхэдээ депутадууд нэгэ мүнэн hайшааба гэжэ министр хэлэбэ.

Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй түсэблэлгын-бюджетнэ ба hалбаринуудай комиссинуудай элидхэлнүүдээр оруулагдаhан хубилалтануудтайгаар СССР-эй 1973 оной гүрэнэй бюджет тухай хуули Палатануудай заседанинууд дээрэ депутадууд баталан абаба. Гүрэнэй бюджет иимээр баталагдаа: олзоорнь 181844964 мянган түхэриг, гаргашаарнь, 181613383 мянган түхэриг, 231581 мянган түхэригөөр олзонь гаргашаhаа ехэ байха.

Арадай ажахые hомололгын гаргаша — хүндэ индустриие, барилгын индустриие, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиие, хүдөө ажахые, транспортые, гэр байрын коммунальна ажахы болон арадай ажахын бусад hалбаринуудые хүгжөөлгэдэ хамтадаа 86.525.931 мянган түхэриг, социально-культурна хэмжээ ябуулгануудта — 67.508.185 мянган түхэриг, тэрэ тоодо гүрэнэй социальна страхованиин бюджедээр 21.366.910 мянган түхэриг hомологдохо.

Шэнэ жэлдэ ороноо хамгаалгада 17.900.000 мянган түхэриг hомологдохо.

Союзна республикануудай гүрэнэй бюджедүүд хуули дотор тодорхойлогдонхой.

СССР-эй 1971 оной гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай тоосоое СССР-эй Верховно Совет баталаа.

Зүбшэхэ зүйл дүүрэбэ. Наймадахи зарлалай СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сесси ажалаа дүүргэбэ.

(ТАСС).

Республикын засагай дээдын зургаануудта

ШУХАЛА АСУУДАЛ ЗҮБШЭГДЭБЭ

«Свинопром» гэжэ Буряадай трестын ажалшадай экономическа hуралсал hайжаруулха тухай» асуудал Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет зүбшэн хэлсэбэ. Экономическа hуралсал эмхидхэхэ талаар совхозуудта зарим тэды хүдэлмэри хэгдэhэн байна. 1972—1973 оной hуралсалай жэлдэ экономико шудалха талаар хэмжээ ябуулга хараалагданхай, экономическа хүдэлмэри hайжаруулха, кадрнуудай hуралсал эмхидхэхэ талаар совхозуудай главна мэргэжэлтэдэй 2—3 үдэрэй семинар үнгэргэгдөө.

«Экономикын эрдэмэй үндэhэн сурталай» hургуулинуудта экономикын асуудалнуудые шудалха хэшээлнүүд олонхи совхозуудта энэ жэлдэ эмхитэйгээр эхилээ. Жэшээнь, совхозуудта юhэн семинар байгуулагданхай, эдээндэнь 267 хүн hуралсана. «Экономикын эрдэмэй үндэhэн сурталай» hургуулида, коммунис ажалай хоёрдохи жэлэй hургуулинуудта 1.014 хүн hурана.

Оймороой, Шергинэй, Байгалай, Погранична, Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозуудта энэ жэлдэ 3—4 хэшээл үнгэргэгдөө. Совхозуудай директорнууд, главна мэргэжэлтэд партийна, ажахын эдэбхитэдэй аймагуудтахи hургуулинуудта hуралсана. Трестын олонхи совхозууд хүдөө ажахын кадрнуудые бэлдэхэ түсэбөө дүүргээ.

Зониие экономикын эрдэмдэ hургахада, гүрэнэй түсэбтэ даалгабари болон социалис уялгануудые бэелүүлхэ хэрэгтэ туhатай байдаг.

Гэхын хажуугаар олон газарта, жэшээнь, «Авангард», Прибайкалиин, Хэлгын совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, главна мэргэжэлтэд экономическа hуралсалые хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилнэ. hуралсалай түсэб табяад, hураха хүнүүдые ололгоороо эдэнэр бүхы хүдэлмэреэ хизаарлаа. Энэ жэлдэ нэгэ нэгэ хэшээл үнгэргөө. Олон hургуулинууд hуралсалай хэрэгсэлнүүдээр хүсэд хангагдаагүй.

«Авангард», Прибайкалиин, Хэлгын совхозууд үргэн мэргэжэлдэ зоноо hургаха, эрдэмыень дээшэлүүлхэ түсэбөө дүүргээгүй, мүн республикын курсануудта, СПТУ-да хүнүүдые эльгээгээгүй. Газар тарялангай, мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй hуралсал мүноо болотор эхилээдүй байhаар.

Совхозуудтахи хүдэлмэришэд, алба хаагшадай экономическа hуралсалые «Свинопром» гэжэ трест муугаар хүтэлбэрилөө гэжэ Министрнүүдэй Совет тэмдэглээ. Совхозуудай хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэдэй экономическа hуралсалые хүтэлбэрилжэ, үйлэдбэри болон ажал эмхидхэхэ түрүү арга шудалуулха, шэнэ техникэ, түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые хүдөө ажахын үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, тиигэжэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин өөрын үнэ хямдаруулха гэжэ Министрнүүдэй Совет «Свинопром» гэжэ трестые, совхозуудай директорнуудые уялгалаа.

Рентгенэй зураг анхаралтайгаар хаража байhан энэ хирург олохон хүнүүдэй ами наhа абарhан байха. Леонид Афанасьевич Матханов 12 жэлэй саада тээ Эрхүүгэй медицинскэ институт дүүргээд, хожомынь эрдэмээ дээшэлүүлхээ Москва ошоhон юм. Ординатурада орожо, медицинскэ эрдэмэй академиин гэшүүн-корреспондент Савельевэй хүтэлбэри доро зүрхэнэй үбшэниие эмшэлхэ хирурги тэрэ шудалhан байна.

hургуулияа дүүргэжэ ерээд, түрүүшээр Байгал-Худара тосхондо ажаллаа. Мүнөө Л. А. Матханов Улаан-Үдын онкологическа диспансерэй торакальна (уушханай үбшэ эмшэлдэг) таhагые даагшаар хүдэлнэ. Леонид Афанасьевич — эрдэмтэй, дүй дүршэлөөр баян врач. Тэрэ уушхада, хотодо операци хэдэг болонхой. Хүдэлжэ эхилhэн сагhаа хойшо дүй дүршэлтэй врач хирургическа орёо хүндэ 2.000 шахуу операци хээ.

Элдэб үбшэноор үбдэhэн олохон хүнүүд хирургда хододоо хандадаг. Сугтаа хүдэлдэг нүхэд В. И. Дуринов, С. Г. Самсонов, В. А. Богданов гэгшэдтээ тэрэ үбшэнтэнэй бэеые hайса үзөөд, шэнжэлээд, найдамтайгаар эмшэлжэ эхилдэг байна.

Леонид Афанасьевич республикынгаа аймагуудаар ябажа, зүбшэл үгэдэг, хэрэгтэй болоо haань, орёо операцинуудые хэдэг, хүдөөгэй эмшэлгын эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдтэ туhаламжа үзүүлдэг юм. Тэрэ хабдарта үбшэниие hэргылхэ, эмшэлхэ тухай лекцинүүдые ажалшадай үмэнэ уншадаг.

ЭЛҮҮР ЭНХЫЕ САХИГШАД

Доктор Л. А. Матханов диспансерэйнгээ медицинскэ сестрануудай эрдэмээ дээшэлүүлхэдэнь хододоо туhалдаг. Операционно сестранууд Надежда Самсонова, Эмма Фёдорова гэгшэд аха нүхэдэйнгөө туhаламжаар эрхим мэргэжэлтэд боложо шадаа. Комсомол басагад Любовь Вихрева, Нина Джавадова гэгшэд медицинскэ училищи дүүргээд, диспансертэ ажаллахаяа ерэhэн юм. Мүнөө тэдэнэр врачнарай ёhотой туhалагшад болонхой.

А. ШУЛУНОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: хирург Л. А. Матханов. Торакальна таhагай эрхим хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэн, коммунис ажалай ударник, ахалагша сестра Д. Г. Цыденова.

Авторай фото.

hАЙН БЭЛЭДХЭЛЭЭРЭЭ ШАЛГАРНА

Ивалгын гидромелиоративна техникумэй студентнэр республикынгаа 50 жэлэй ойдо зорюулhан хэмжээ ябуулгануудые хараалhан байгаа. Тиин союзна республика бүхэндэ зорюулагдаhан фотомонтажнууд түхеэрэгдэжэ, тусхай үдэрнүүд үнгэргэгдэнэ.

Гадна, совет арадуудай хани барисаан тухай шүлэг, зурагай конкурснууд соносхогдонхой. Уран hайханай булгэмэйхид оронойнгоо арадуудай эбтэй этэй нэгэ бүлэ шэнги байhые харуулhан зүжэгүүдые табина.

СССР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан хүдэлмэреэрээ багшанар Н. В. Попыванов, В. Т. Тайсаева, К. А. Аржикова, В. Н. Манилюк болон бусадай хүтэлбэрилдэг бүлэгүүд шалгарна.

Л. НИМАЕВ.

АЙМАГАЙ ГАЗЕТЭНҮҮД МЭДЭЭСЭНЭ

КОЛЛЕКТИВ СООГОО ХҮНДЭТЭЙ

Шэнэ-Бэрээнэй механическа заводой хабсаралгын цехтэ эбтэй этэй коллектив хүдэлдэг юм. Тэндэ тракторай 2ПТС-4 түхэлэй тэргэнүүдые хабсаргадаг байна. ССР союзай 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсожо, хүдэлмэришэд ажалай hайн дүнгүүдые туйлана гээд Загарайн аймагай «Вперёд» газетэ мэдээсэнэ.

Георгий Иннокентьевич Веретенниковэй ударидадаг участогай хүдэлмэришэд цех соогоо онсо шалгараа. Энэмнай коллективтээ ехэ хүндэтэй болоhон хүн. Ажал хүдэлмэреэ шадамар бэрхээр эмхидхэдэг, хэрэгтэй болоо haань, хэндэшье ямаршье туhаламжа хүргэжэ шадаха. Тэрэнэй участогай хүдэлмэришэд А. Седова, М. Чмелева, С. Пушкарёв, С. Бурлаков болон бусад халаан бүриингөө даабариие хододоо үлүүлэн дүүргэнэ.

ТҮРҮҮ ЦЕХ

Хориин сельпогой hэрюун унданай цехэй коллектив жэлэй эхинhээ хойшо hайн амжалтатай хүдэлжэ ябана. Тус цехэй хүдэлмэришэд ойн баярай жэлэй үйлэдбэриин түсэб болзорhоонь урид 132,4 процент дүүргэhэн байна. Тэрэ тоодо hэрюун унда бэлэдхэхэ түсэб 213 процент, мороженo хэхэ даабари — 136,2 процент, кондитерска зүйлнүүдые хэхэ түсэб — 100 процент дүүргэгдээ гээд Хориин аймагай «Шэнэ Үдэ» газетэдэ бэшэгдэнэ.

Ажал хүдэлмэриеэ hайса нэдэхэ болоhон В. И. Борисова энэ цехые хүтэлбэрилдэг юм. Тус цехэй хүдэлмэришэд А. Бутакова, Н. Корнева, Л. Барышева болон бусад ажалай үндэр бүтээсэ туйлажа, сугтаа хүдэлдэг нүхэдтөө үльгэр жэшээ харуулна.

ЗАГАhАШАДАЙ МҮРЫСӨӨН

Галуута-Нуурай шахтоуправлениин хоёрдохи участогай шахтёрнууд загаhа барилгаар hонирхолтой мүрысөө үнгэргэбэ гээд «Улаан-Сэлэнгэ» газетэ мэдээсэнэ. Тэдэнэр нуур дээрэ ерээд, дуратай газараа шэлэжэ, нүхэнүүдые малтаа. Тиигээд загаhа барилга эхилээ. Нэгэ часай үнгэрөөд байхада, мүрысөөнэй главна судья Г. Е. Воробьев дүнгүүдыень согсолбо. Хүдэлмэришэн В. А. Старцев бултанhаа олон алгана барижа, нэгэдэхи hуури эзэлээ. Тэрээндэ нэгэдэхи шан — хахуулиин ооhор, блесна бэлэг барюулагдаа.

Мүрысөөндэ хабаадалсажа, олон загаhа бариhан, шэгнүүрээрээ ехэ загаhа бариhан А. В. Толстихин, В. С. Смолянинов гэгшэд баhал бэлэгүүдтэ хүртэhэн байна. Үшөө тиихэдэ эгээл багахан загаhа бариhан нүхэртэ «наада зурганай» шан барюулагдаhан юм.

Иигэжэ шахтёрнууд амаралтынгаа үдэрые хүхюу зугаатайгаар, сэбэр агаарта сэнгэжэ үнгэргэбэ.

ДҮНГҮҮДЫЕ СОГСОЛХОДО...

Үбэлэй үедэ үхэрнүүдые шахан таргалуулха талаар аймагай малшадай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүд согсологдобо гээд «Бэшүүрэй таряашан» газетэ бэшэнэ. Тиихэдэ эндэхи «Хэлгын совхозой П. Е. Судомойкиной хүтэлбэрилдэг гүүртын малшад бултанhаа hайн дүнгүүдые туйлаhан байна. Тэрэнэй гүүртэдэ хамтадаа 120 хашараг шахагдадаг юм. Ноябрь hара соо тэдэнэйнь толгой бүриин шэгнүүр сүүдхэдэ 1.026 граммаар нэмээгдэhэн байгаа.

Бэшүүрэй совхозой үхэршэн Ф. А. Савельев, Хэлгын совхозой малшан П. И. Судомойкин гэгшэд баhал hайн дүнгүүдые туйлаа. Тэдэнэй харууhалдаг үхэрнүүдэй толгой бүриин шэгнүүр сүүдхэ соо 900 граммаар нэмээгдэhэн байна.

Аймагай мал шахан таргалуулгын гүүртэнүүдэй малшадай дунда дэлгэрhэн мүрысөөн улам үргэдэжэ, тэдэнэр үбэлэй үедэ ехэ шэгнүүр абахын түлөө бүри оролдосотойгоор ажаллана.

УЛААН ТУГХАНУУД НАМИЛЗАБА

Энэ жэлэй үбэлжэлгын үедэ hү haали дээшэлүүлхэ талаар аймаг соогоо үүсхэл гаргаhан «Заветы Ильича» колхозой Таловска haалиин фермын коллектив урагшатай hайнаар хүдэлнэ. Эндэхи haалишад жэл соо hү абаха түсэбөө болзорhоонь урид дүүргэбэ. Тиигэжэ тус фермэдэ алдар солын Улаан тугхан үргэгдэhэн байна гээд Прибайкалиин аймагай «Прибайкалец» газетэ мэдээсэнэ.

«Заветы Ильича» колхозой түрүү haалишан Нина Никитична Молокова ажалдаа бултанhаа hайн дүнгүүдые туйлаа. Тэрэ нүхэр жэлэй эхинhээ хойшо үнеэн бүриhөө 3.000 килограмм hү haahан байна. Иимэ үрэ дүн аймаг дотор түрүүшынхеэ туйлагдаба. Н. Н. Молоковагай ажалай энэ амжалта үндэрөөр сэгнэгдэжэ, алдар солын Улаан тугхан намилзаба.

ПАРАНДЖА БА ЭРХЭ СҮЛӨӨ ТУХАЙ

50 СССР

Мамлакат ВАСИКОВА,
Узбегэй ССР-эй юстициин министр

(...)майе түрэнхаар —шуhоо haам, долоон дээрэ (...) шулуун барилгадашье хэрэглэгдэхэ hэн»,—гэжэ нарайлhан эхэнэрэй басага гаргахадань, Дунда Азида хэр угhаа хойшо хэлсэдэг байhан.

Эхэнэр шэнги ямаршье эрхэгүй хүн, хүншье бэшэ даа, амитан, революциин урда тээ манай хизаарта байгаагүй юм.

«...Бидэниие эд бараан шэнгеэр, дуран соо(г)о наймаалдаг, худалдажа абадаг, хүлүүдаг (б)айhан... Бидэнэр барлаг боложо түрөөд, барлаг (...)дaa үхэдэг hэмди; иимээр хэдэн мянга, миллион (эх)энэрэй ами наhан үнгэрдэг бэлэй. Теэд иимэ (...)оголшолгодо эсэс үгы мэтээр, энэ хүшэр хүн(...)э дарлалтын гэнжые таhа сохихо хүсэн үгы (м)этээр hанагдагша бэлэй... Совет Россиhаа ма(н)ай хизаарта ерэдэг болоhон нүхэд-хүдэлмэри(л)эгшэ эхэнэрнүүд улам ехэ этигэл найдабари түрүүлэн, урагшаа дабшахые уряалдаг болоо (...)н...».

(Зүүн зүгэй эхэнэр коммунистнууд-эмхидхэлшэдэй Бүхэроссиин нэгэдэхи зүблөөндэ хабаадагшадай зүгhөө Совет Россиин бүхы эхэнэр хүдэлмэрилэгшэд ба таряашадта хандаhан бэшэгhээ; 1921 оной апрель).

(...)рииn хубисхалай удаа(...) түрүүшын жэлнүүдтэ (...)й байдалтай тэмсэхэ (...)дхатай «худжум» гэжэ (Уз)бекистанда хэрэглэгдэ(...)hон юм. Эхэнэрые эр(х)этэй болгохо хүдэлмэ(ри) (...)н юумэнhээ (манай (...)шал мэдэхэгүй хүндэ (...) hанагдажа магад) — «паранджа» гэдэгые үгы хэхэ хүдэлөөнhөө эхилhэн байгаа. Эхэнэрые толгойhоонь эхилээд, хүлдэнь хүрэтэр хушадаг паранджа юрэл онсо түхэлэй хубсаhан бэшэ юм. Эхэнэрэй нюур ба бэеые хушаhан паранджа эхэнэрэй бусадта харагдаха эрхыень хаhажа, тэрэниие хүн бэшэ жэшээтэй болгодог байгаа. Нэгэ морин нүгөөдэдөө, тэмээн тэмээндээл адли бэшэ, нэгэ хлопчатнигай эшэ хажуудань ургажа байгаашаhаа ондоо байдаг ха юм, харин паранджа үмдэhэн эхэнэрнүүд барандаа аб адли: улайха нюургүй, ялайха мяхагүй байhан, тэрэниие дуран соогоо наймаалжа, худалдажа абахадашье болохо байhан юм. Тиимэhээ паранджа гээшэ тусхай хубсаhан бэшэ, харин эхэнэрэй эрхэгүй байдалай тэмдэг байгаа бшуу.

Совет засагай түрүүшын хуулинууд Дунда Азиин эхэнэрнүүдые адли эрхэтэй болгоо бэлэй. Совет засагай заяаhан эрхые хэрэглэхэ шадабари олгохо гээшэ нэгэ үдэрэй, жэлэй хэрэг бэшэ байгаа. Энээндэ haад хэдэг бүхы бэрхэшээлнүүдые зайсуулха ёhотой байгдаа. Хэдэ мянган жэлэй турша соо заншал болошоhон паранджае абажа хаяhан түрүүшын узбек эхэнэрнүүд ёhотойл баатаршалга гаргаhан юм.

Эхэнэрнүүдые эрхэ сүлөөтэй болгохын тула Коммунис партиполитическэ, хүмүүжүүлхы хүдэлмэридэ ороной бүхы ниитын эмхинүүдые хабаадуулаа hэн. Тэрэнэй ашаар Дунда Азиин республикануудтахи, тэрэ тоодо Узбекистандахи эхэнэрнүүдые адли тэгшэ эрхэтэй болгоhон ушар совет юрын гурим тогтоогоо.

> Узбегэй Совет Социалис Республикын Конституциhаа:
> «Статья 121. Узбегэй ССР-эй эхэнэрнүүдтэ ажахын, соёлой, ниитэ-политическэ ажабайдалай бүхы hалбаринуудаар адли тэгшэ эрхэ олгогдоно».

Ажалда абаха, албан тушаалда дэбжүүлхэ үедөө эхэнэрые газаашалан доромжолхо ябадал совет хууляар хоригдонхой. Түрэхэ гү, али нарай үхибүүтэй эхэнэрнүүдые ажалда абахаяа арсабал, тиимэл шалтагуудаар ажалайнь түлөөhэ бага болгобол, ажалhаань гаргабал, Узбегэй ССР-эй уголовно кодексоор харюусалгада хабаадуулагдана. Адли ажалай түлөө адли түлөөhэн эрэ,эмын, наhанай илгаагүйгөөр манай эхэнэрнүүдтэ үгтэнэ. Ажаллажа байhан эхэнэрэй түрэхэ болоод байхадань, амаралтада гарахадань, тэрэ хугасаагай салин хүлэhые гүрэн түлэдэг, ажалайнь стаж таhалгаряагүй тоологдодог, олон үхибүүдтэй эхэнэрнүүдтэ туhаламжа үгтэдэг. Залуу эхэнүүд хүүгэдэй саад, яслинуудта үхибүүгээ байлгаад, ажал хэдэг, ороной ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаададаг.

Би элдэб оронуудаар ябахадаа, хилын саанахи ман шэнги мэргэжэлтэй хүнүүдтэй хөөрэлдэдэгби. Тиихэдээ баруун тээхи хүгжэнги капиталис оронуудай эхэнэрнүүд мүнөө юунэй түлөө тэмсэнэб, тэрэниие минии нютагаархин үни туйланхай гэжэ мэдэрээб.

Университедэй аудитори гү, али эрдэм-шэнжэлэлгын институдай лаборатори соо хүдэлмэрилдэг, хлопок хуряадаг комбайн жолоододог гү, али театрай сценэ дээрэ наададаг, арадай сүүдэй гү, али ажалшадай депутадуудай Соведэй заседанида хабаададаг эхэнэрые харахадаа, Узбекистанда хэншье гайхахаяа болинхой.

Узбекистанай 38,5 мянган эхэнэр — бүхы депутадай хахад шахуунь нютагай засагай зургаануудта депутадаар hунгагданхай. Республикын Верховно Соведэй гурбадахи депутат бүхэн — эхэнэр. Оронойомнай засаг түрын дээдэ зургаанда — СССР-эй Верховно Соведтэ манайшье республикын эхэнэр түлөөлэгшэд бии. Гүрэн түрын дээдэ тушаалнуудые эзэлхэ зам эхэнэрнүүдтэ үргэнөөр нээгдэнхэй. Республикын социальна хангалгын министр В. Садыкова, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Р. Абдуллаева гэгшэдтэй би Узбегэй ССР-эй правительствын заседанинууд дээрэ ходо уулзадагби... СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай палатые мүнөө толгойлжо байгша узбек эхэнэр Ядгар Насриддиновагай нэрэ бүхы орон соомнай мэдээжэ.

Залуу наhандаа паранджатай ябаhан эхынгээ хуби заяан тухай би ходо шэбшэн боддогшоб. Булымни түүхэ хоёр хуби болон хубаарна: нэгэниинь—паранджа тухай домог, нүгөөдэнь—эрхэ сүлөөгэй бодото түүхэ. Теэд эдэ хоёрой хоорондо нэгэл үетэнэй ажабайдал...

(АПН).

ОЙҺОО ОЛЗОТОЙ БУСАНАБ

Хойто-Байгалай агнуурнин ажахы манай республикын эгээл холын нютагта оршодог. Хэдэн зуун километр ябажа агнуури хэдэг тус ажахын ангуушад Абчада, Ангаракан, Мамы, Тын, Чан гэжэ гол горхон шадар «зөөлэн алта»» олзоборилдог. Аймагайнгаа ангуушадай хэрэг ажал тухай богонёор хөөрэжэ үгэхыень агнуурнин ажахын директор Р. М. Бороевые корреспондент гуйһан байна.

Мүнөө аймагаймнай ой тайгада шанга хүйтэн ерэнхэй. Эдэ үдэрнүүдтэ ангуушаднай баян олзотой ябана. Мүнөө эдэнэр түсэбһөө гадуур 15 мянган түхэригэй ангай арһа тушаагаад байна.

Хэрмэнэй, булганай, шара үнэгэнэй, ондатрын, халтар хара, сагаан үнэгэдэй арһан гүрэндэ олоор тушаагдана. «Дружба» «Рассвет», «Победа», Калининай нэрэмжэтэ колхозуудай ангуушад энэ жэлдэ баян олзотой байба.

— Булганай агнуури эгээл хүшэр, шадабари хэрэгтэй ажал гээшэ бэзэ?

— Зүб даа. Модонһоо модондо дүүлидэг булга бариха гээшэ хэсүүтэйхэн байдаг. Илангаяа энэ жэлдэ саһан ехээр ороһон аад, нохой, ангуушадта хүшэр байгаа. Тиибэ ябашье һаань, ангуушад яһала һайн олзотой байжа, хараалһан түсэбүүдээ дүүргэхэ ойртобо. Суг агнаһан С. М. Симорчин, Иосиф, Владимир Платоновтон жараад булга барижа тушааба. Агнууриин хаһын дүүрэтэр үшөө үдыхэн, тиимэһээ эдэнэр үшөөшье олон булга барихал ха.

Манай аймагта мэргэн, олзотой омогтой ябадаг ангуушад олон. Тэдэнэй нэгэн Николай Захарович Петров болоно. Нүхэр Петров табан жэлэйнгээ түсэб энэ жэлдэ дүүргэхээр ха. Юуб гэхэдэ, тэрэ табан жэлэй туршада 5500 түхэригэй арһа тушааха уялга абаһан юм. Мүнөө Николай Захарович 5000 түхэригэй ангай арһа гүрэндөө тушаагаад байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ тэрэ гансаараа булганай 76 арһа тушаажа, аймаг соогоо рекорд тогтооһон.

— Аймагтатнай Н. З. Петров, С. М. Симорчин мэтэ мэргэн ангуушад олон гү?

— Олон даа. Тэдэнэй дунда нэгэ хэдэн ангуушадые нэрлэһүү. А. П. Елизов, Г. А. Юрьев, Р. Н. Наумов, А. Я. Будреев — эдэнэр манай ажахын түрүү ангуушад юм. Тиихэдэ «Дружба» колхозой Н. И. Агдыреев, Ю. И. Черноев, П. М. Кондаков, «Рассвет», Калининай нэрэмжэтэ колхозуудай ангуушад Г. Е. Черных, Н. С. Пак, Я. З. Петров, И. А. Кузнецов болон бусад болоно. Эдэнэр лэ тайгаһаа ганзагаараа дүүрэн ангай арһа асаржа тушаана бшуу.

В. ХАРАХИНОВ.

ГОРЬКИЙ. Горькиин автомобильна заводой конвейерһээ «Универсал» түхэлэй «Волга» автомашина бууба. Долоон хүнэй һууха һууритай энэ автомобиль ашаа зөөхэдэшье хэрэглэгдэхэ байна. Тиихэдээ энэ машинын хоёр һандалинуудынь абтажа, һууридань тусхай талмай бии болгогдохо юм. Хүсэтэй болгогдоһон рессорнуудынь 600 килограмм хүрэтэр ашаа дааха байна. Кабина соогоо дулаан, агаарынь сэбэр, зөөлэн һандалинуудтай, ябахадаашье зөөлэн тула энэ «Волга» урдахи модельнүүдһээ илгарна.

ТАСС-ай фотохронико.

СПОРТ ········ СПОРТ ········ СПОРТ

МЭРГЭШҮҮЛЭЙ МҮРЫСӨӨН

«Теплоприбор» заводой спортын уужам һаруул зал соо «Труд» бүлгэмэй һур харбагшад СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаһан мүрысөө үнгэргэбэ. Эрэшүүл болон эхэнэрнүүд 30, 50 метрэй зайда харбалгаар хоорондоо мүрысэһэн байна.

Эрэшүүлэй дунда 30 метрэй зайда үнгэргэгдэһэн нааданда СССР-эй спортын мастер Аркадий Бутхаев эрхимлэбэ. Харин 50 метрэй зайда спортын мастер Дандар Дансаранов мэргэн байба. Дүн гаргахада тэрэ 587 очко абажа, түрүү һуурида гараа. Хоёрдохи һуури эзэлһэн Аркадий Бутхаев 563 очко абаһан. «Урожай» бүлгэмэй түлөөлэгшэ, спортын мастер Вячеслав Гуров эрхимлэгшэдһээ хэдыхэн очкогоор гээгдэбэ.

Эхэнэрнүүдэй дундаһаа «Буревестник» бүлгэмэй түлөөлэгшэ, нэгэдэхи разрядтай Людмила Дампилова спортын мастер Светлана Тараскина, мастерта кандидат Цэндэма Цымпилова гэгшэдые ахижа, түрүү һуури эзэлээ.

* * *

Техническэ мэргэжэл олгодог училищиин 23 командын түлөөлэгшэд Улаан-Үдэдэ сугларжа, хоорондоо волейбол наадаба. ГПТУ-2 командын спортсменүүд бултаниие шүүжэ, түрүүшын һуури эзэлһэн. Тиихэдэ хүдөөгэй спортсменүүд сооһоо Оёорой команда эрхим байба.

Б. МИРОМАНОВ.

ШАТАРШАДАЙ, АЛЬПИНИСТНҮҮДЭЙ КЛУБ

ТБИЛИСИ. Республикада ехээр дэлгэрһэн шатар, альпинизмдэ дуратайшуул СССР-эй тогтоһоор 50 жэлэй ойдо яһала һайн бэлэг абаба. Эндэхи С. М. Кировэй нэрэмжэтэ парк соо архитектор Ладо Месхишвилиин проектээр шатарай, альпинистскэ клубай барилга дүүрэбэ. Шэнэ клуб соо элдэб һорилгын, амаралтын залнууд, 100, 500 хүнэй байратай залнууд, выставкын зал нээгдэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ клубай байшан. Холлнуудай нэгэн. 500 хүнэй һууритай зал.

ТАСС-ай фотохронико.

ТҮРҮҮ ЯБАГШАД СУХАРИЖА ЭХИЛБЭ

Нааданай зургаадахи уулзалгын эхилхэдэ мастерта кандидадууд нэгэдэхи разрядтай шатаршадтай уулзаха болобо. Жэшээнь, мүрысөөндэ түрүүлжэ эхилһэн Пинягин үнгэрэгшэ жэлэй чемпион Баир Митыповтэй наадаһан байгаа. Хэдэн минутын туршада эдэнэр хүнгэн бодонуудаа андалдажа үрдеэд байхадаа, адлирхуу байдалтай болоһон юм. Зүгөөр болгоомжотойгоор наадаяа үргэлжэлүүлээ һаань, эдэнэрэй уулзалга тэнсэлгээр дүүрэхэ байһан. Харин... тэнсэхэ дурагүйгөөр наадаһан Пинягин ноёноо хамгаалгагүйгөөр орхижорхёод, добтолго хэжэ оробол даа. Митыпов бэрсээрээ сагаан ноёной ара таладань гаража ерэхэдээ, ноёндонь шанга добтолго эмхидхэһэн байгаа. Тиин Пинягин ээлжээтэ ябалдаа бэрсээ алдаха болоходоо «шүүгдээб» гэхэ баатай болобо.

Нүгөөдэ шатаршан Хван Игумноватай наадахадаа булюу байдалтай болохоор һэдэжэ, хүбүүгээ миинтээр үгэжэрхёо. Республикын чемпионка һүбэлгэн бэрхээр наадаяа үргэлжэлүүлбэ. Хван ноёнойнгоо тала руу «дайсанай» бодонуудые алдахадаа, хамгаалга хэжэ ядаһаар шүүгдэшоо. Тиигэжэ мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан Пинягин Хван хоёр энэ партида урагшатүйдэн гэдэргээ түригдэбэ.

Шагжиев Агафоновтой наадахадаа һайн добтолго, хамгаалгатайшье байһан. Тиихэдэ Агафоновойнь наадаха саг дүүрэхэ тээшээ болонхойшье һаа, тэрэнэй шамар бэрхээр, түргэ түргөөр зүб ябадалнуудые хэжэ ороходо, нүгөөдынь саг дүүрэжэ, шүүгдэһэндэ тоологдобо. Мүн Залниндтай уулзаһан Самарин энэ үдэр һанаһанда хүрэмөөр наадаагүй. Һүүлэй һүүлдэ бодонуудаа андалдахадаа ноёнойнгоо талада хамгаалгагүй хүбүүтэй үлэһэн Самарин шүүгдэшоо.

Маншеев Намжиловые, Громов Ильиниие, Морозов Брылевые, һурагша Зандапов Тоневицкиие шүүһэн байна.

Зургаадахи уулзалгын удаа Агафонов, Митыпов, Игумнова, Пинягин гэгшэд 5—5 очкотой, түрүүлжэ эхилбэ. Громов, Андрей Залкинд, Морозов гэгшэд мүнөөдөө 4, 5 очкотой болонхой.

М. ВАСИЛЬЕВ.

УТЫН ЗАЙДА УРИЛДААН

Туркмениин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй шанда хүртэхын түлөө мүрысөөн Ашхабад хотодо һаяхан үнгэргэгдэбэ. Жэл бухэндэ үнгэргэгдэдэг заншалта энэ мүрысоон утын ута зайда урилдалгаар болоо. Эндэ 42 километр 195 метрэй зайда урилдахаар оронноймнай нютаг бүриһөө 200 спортсмен суглараа. Тэдэнэй дунда манай Буряадай АССР-эй түлөөлэгшэд, СССР-эй спортын мастер Капустин, мастерта кандидадууд Дарбаков, П. Михалев, А. Михалев, нэгэдэхи разрядтай Разницын гэгшэд ошолдоо.

Урилдаанай дүн хаража үзэхэдэ, Буряадай АССР-эй түлөөлэгшэд дундуурхи һуури эзэлһэн байна. Аха дүү Петр, Алексей Михалевтон манай республикаһаа ошоһон нүхэдэйнгөө дунда һайн саг харуулба.

М. БОРИСОВ.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО
ХИЛЫН СААНАҺАА

ВАРШАВА

МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМЫН ХҮСЭНЭЙ ЭШЭ НҮХЭСЭЛ

ТАСС

Совет Социалис Республиканuудай Союз хадаа социалис байгуулалтын, пролетариадай диктатурын, хүдэлмэришэн-таряашанай холбооe үндэһэ болгон, хүн түрэлтэнэй түүхэдэ түрүүшынхеэ адли тэгшэ эрхэтэй арадуудай аха дүүгэй нэгэдэл бэелүүлээ. Эдэниие марксистско-ленинскэ шэнэ түхэлэй парти хүтэлбэрилнэ гэжэ ПОРП-ын ЦК-гай орган — «Нове дроги» журналай декабриин номерто тунхаглагдаһан редакционно статья дотор хэлэгдэнэ.

Советскэ Союзай туйлаһан амжалтанууд марксизм-ленинизмын хүсэнэй эшэ нүхэсэл, тус һургаалай мүнхэ байһые түүхын үндэһөөр баталан гэршэлһэн баримта болоно гээд статья дотор тэмдэглэгдэнэ. СССР-эй дүй дүршэл уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй хүгжэлтэдэ ехэ нүлөө үзүүлээ, мүнөөшье үлүүлжэ байһаар.

Советскэ Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй алдарта ойе өөһэдынгөө һайндэр шэнгеэр Польшын ажалшад ба коммунистнууд тэмдэглэхэ үндэһэ баримтатай юм гээд статья дотор тэмдэглэгдэнэ.

Арадай ба социализмын аша туһада

КПСС-эй ЦК-гай Пленум ба СССР-эй Верховно Соведэй Москвада боложо байһан табадахи сесси тухай хариин оронуудай хэблэл, радио ба телевидени үргэнөөр мэдээсэнэ. СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудай үзэмжэдэ табигдаһан СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй, СССР-эй 1973 оной гүрэнэй бюджедэй проектнүүдые КПСС-эй ЦК-гай Пленум һайшаагаа гэжэ газетэнүүд тэмдэглэнэ.

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй ба СССР-эй 1973 оной гүрэнэй бюджедэй проектнүүд байгуулалтын бюджет, амгалан байдалай бюджет болоно гэжэ Болгариин хэблэл нэгэн һаналтайгаар сэгнэнэ. СССР-эй Верховно Соведэй сессиин хүдэлмэриие «Работническо дело» газетэ үргэнөөр тунхаглахадаа, «Коммунис байгуулалтын шэнэ илалта амжалтанууд тээшэ Соведүүдэй орон бата найдамтайгаар дабшана» гэжэ тэмдэглэнэ.

Үнгэржэ байһан энэ жэлдэ ажабайдалай бүхы һалбаринуудта Советскэ Союз социальна ба экономическа дэбжэлтэ туйлаа гээд Польшын «Трибуна люду» газетэ тэмдэглэнэ.

1972 он КПСС-эй XXIV съезд дээрэ хараалагдаһан программые — үргэн нийтэ арадай материальна ба соёлой хэмжээе саашадань хүгжөөлгые хангаха гэһэн программые бодото дээрэнь бэелүүлгын жэл болохо байна гэжэ «Трибуна люду» бэшэнэ.

«1973 ондо бэелүүлэгдэхэ түсэбые СССР-эй Верховно Совет зүбшэлжэ байна. Ажалшадай байдалые саашадань һайжаруулгада гол анхарал хандуулагдана», — гэһэн гаршаг доро СЕПГ-гэй ЦК-гай орган — «Нойес дойчланд» газетэ сесси дээрэ хэгдэһэн элидхэлнүүдые хуряангыгаар тунхаглаба. Байгша ондо СССР-эй промышленна продукциин хэмжээн 6,5 процентээр дээшэлжэ, һүүлэй хоёр жэлэй турша соо ажалшадай олзо доход 8,2 процентээр нэмэһэн байна. 1973 он түсэбтэ табан жэлые амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ шиидхэхы жэл болохо юм гээд газетэ тэмдэглэнэ.

СССР-эй арадай ажахые 1973 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб дотор хүдөө ажахые хурдан түргөөр хүгжөөхын тула энэ һалбариин материально-техническэ бата бэхи үндэһэ һуури байгуулха шухала гэжэ тоолоно гээд Чехословакиин «Руде право» газетэ бэшэнэ.

Советскэ Союзай гадаадын худалдаа наймаанда социалис оронууд ехэ һуури эзэлнэ гээд газетэ тэмдэглэнэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ Н. К. Байбаковой сесси дээрэ хэһэн элидхэлые Венгриин «Непсабадшаг», «Мадьяр хирлап», «Непсава» ба бусад газетэнүүд хуряангыгаар толилжо, уншагшадтайгаа танилсуулба. Совет арадай байдалые һайжаруулхын тула КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдэй бодото дээрээ бэелжэ байһыень хэблэл үргэнөөр тэмдэглэнэ.

Америкын Холбоото Штадуудта нэгэшье үдэр ангиин хатуу шанга тэмсэл замхадаггүй. Оролой хүндэ буханда американ ажалшад өөһэдынгөө эрхэ, ажал хүдэлмэриингөө, салин хүлһэнэй түлөө эрид тэмсэл ябуулнаар. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: буһалгаанда абаһан багшанар Вашингтоной үйлсэдэ. Энэ тэмсэл багшанарай илалтаар дүүрэһэн юм.

ТАСС-ай фотохронико.

ДАККА

СССР— БАНГЛАДЕШ ГЭҺЭН БҮЛГЭМ

ТАСС

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн урда тээхэнэ СССР-эй ба Бангладешэй арадуудай хоорондохи хани барисаанай бүлгэм байгуулхые Бангладешэй баруун захада оршодог Раджахи хотын олониитэ шиидхэһэн байна. Нютагай университедэй профессорнүүд ба багшанар, журналистнууд, студентнэрэй ба интеллигенциин түлөөлэгшэд суглаанда хабаадалсажа, бүлгэмэй хүтэлбэрилэгшэдые һунгаба.

ХАНОЙ

ДРВ-е США ЗЭРЛИГ БҮДҮҮЛИГЭЭР БОМБОДОНО

ТАСС

Вьетнамай Демократическа Республикын ниислэл хотые Холбоото Штадууд улам зэрлиг бүдүүлигээр бомбодожо захалба. Ханойн радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, декабриин 19-нэй һүни США-гай авиаци Ханойн районуудта юһэн удаа добтолго хээ.

Хотын хойто, зүүн-хойто районуудые, мүн дүтэ шадарай һуурин тосхонуудые илангаяа хархис муухайгаар бомбодожо, ехэ гарза хохидол ушаруулһан, хүн зониие олоорнь алаһан байна.

Ээрхэг түримхэйшүүлдэ шанга харюу сохилто хэхэдээ, зенитчигүүд стратегическэ «В-52» түхэлэй 3 бомбардировщик, «Фантом» түхэлэй хэдэн самолёт буудажа унагаагаа.

Декабриин 18—19-дэ Хайфон портые США-гай сэрэгэй самолёдууд бомбодобо. Хайфондо орохо замуудта американ авиаци минэнүүдые нэмэжэ табиһан байна.

ВАШИНГТОН (ТАСС). ДРВ-дэ эсэргүү агаарай дайе улам үргэдхэхэ гэһэн захиралта США-гай президент үгөө гээд Сагаан байшангай түлөөлэгшэ мэдүүлбэ.

ПАРИЖ. (ТАСС). Ханой, Хайфон ба Вьетнамай Демократическа Республикын бусад хотонуудые американ авиациин зэрлиг бүдүүлигээр бомбодолгоёо үргэдхэхэ, ДРВ-гэй портнуудта минэ табиха США-гай правительствын шиидхэбэриие Вьетнамай асуудалаар Париждахи зүблөөндэ хабаадалсадаг ДРВ-гэй делегаци буруушаажа байһанаа мэдүүлээ.

Эдэ бүхы харата ябуулганууд дайе улам һүжэрөөхэ, дайе «вьетнамай түхэлтэй» болгохо, Урда Вьетнамда шэнэ түхэлэй колониализм бии болгохо тушаа США-гай харата муухай хараа түсэбтэй байһыень гэршэлнэ гэжэ мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

ПАРИЖ

ИНДОХИТАДТАХИ БАЙЛДААНУУД

ТАСС

Урда Вьетнамай Куангчи провинцида шанга байлдаанууд болоожо үргэлжэлһөөр. Тус провинциин түбһөө зүүн-урдуур 12 километртэ байдаг сэрэгэй бааза шадар шанга тулалдаанууд хоёрдохи үдэрөө үргэлжэлжэ байна.

Түбэй хада гүбээлиг газарта, Плейку хото шадар болоһон байлдаануудай үеэр Урда Вьетнамай Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй подразделенинүүд удаа дараалан амжалта, илалтануудые туйлана. Энэ хотоһоо баруун-урдуур 24 километртэ болоһон байлдаанай үедэ сайгон армиин 30 тухай солдат хүлһөө буулгагдаа, шархатаа.

Урда Вьетнамай ниислэл хото шадар байлдаанууд замханагүй. Үнгэрһэн үдэрнүүдтэ Сайгонһоо баруун-хойтуур 120 километртэ байдаг Тэйнинь провинцида, Урда Вьетнамай ниислэлһээ баруун-урдуур 64 километртэ байдаг Самгианг хото шадар шэбээлһэн дайсанай бэхилэлгэнүүдтэ патриодууд хэдэ дахин добтолһон байна.

Урда Вьетнамай сүлөөлэгдэһэн районуудые Холбоото Штадуудай авиаци, тэдэнэй дунда стратегическэ хүндэ «В-52» түхэлэй бомбардировщигууд зэрлиг бүдүүлигээр бомбодожо үргэлжэлһөөр. Мүнөө Плейку хотоһоо баруун-урдуур 43 километртэ байдаг Дыкхо хотые — американ тусхай хүсэнүүдэй урдын лагериие хархис муухайгаар бомбодоно гэжэ сайгон сэрэгэй командованиин мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

Үнгэрһэн үдэрнүүдтэ энэ райондо «В-52» түхэлэй самоледнууд 1000 гаран тонно бомбо хаяа. Урда Вьетнамай сүлөөлэгдэһэн районуудта добтолхын тула США-гай тактическа авиациин истребитель-бомбардировщигууд 200 гаран ниидэлгэ хээ. Урда Вьетнамай ниислэл хото шадархи районуудые, Куангнгай провинциие илангаяа зэрлиг бүдүүлигээр бомбодоно.

ХАНОЙ. (ТАСС). Декабриин 9-дэ Камау провинцида болоһон байлдаануудай үеэр сүлөөлэлгын хүсэнүүдэй подразделенинүүд дахуулнуудай армиин 100 шахуу солдадые хүлһөөнь буулгаа гээд АПО агентство дамжуулна. Патриодууд дайсанай хэдэн бэхилэлгэнүүдые эзэмдээд, сэрэгэй ехэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые буляан абаһан байна.

Урда Вьетнамай бүхы нютагуудта болоожо байһан байлдаануудай үеэр Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй подразделенинүүд сайгон дахуулнуудай армиин сэрэгүүдтэ шанга харюу сохилто хэнэ.

Американ авиациин зэрлиг бүдүүлигээр бомбодоошье, США-гай 7-дохи флодой корабльнуудай буудаашье һаань, Куангчи провинциин түбһөө баруун-урдуур байдаг районуудта эшээлһэн сайгон сэрэгүүдтэ патриодууд эдэбхитэйгээр добтолжо, удаа дараалан илалта, амжалтануудые туйлана.

Түбэй хада гүбээлиг газарта, Плейку хотын аэродромые патриодууд ракетээр буудажа, хоёр самолёт гэмтээгээ. Плейку хотоһоо баруун-урдуур Дакко, Тханьан баазанууд шадар шанга байлдаанууд болоожо үргэлжэлһөөр.

Сайгон хотоһоо хойгуур байдаг Биньдинь провинцида болоһон тулалдаануудта Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй подразделенинүүд амжалта, илалтануудые туйлана. Анлок хотодо шэбээлһэн дахуулнуудай армиин сэрэгүүдэй бэхилэлгэнүүдые патриодууд ракетээр буудажа, ехэ гээлтэ хоролтодо оруулаа.

Меконг мүрэнэй адагтахи районуудта байлдаанууд замханагүй.

Тэйнинь, Биньзыонг провинцинуудтахи патриодуудай бэхилэлгэнүүдые США-гай сэрэгэй авиаци улам зэрлиг бүдүүлигээр бомбодоно.

Лаосто, Камбоджодо болоожо байһан байлдаанууд тухай информационно агентствэнүүд мэдээсэнэ.

Лаостохи Луангпрабангын аэродромые патриодууд ракетээр буудажа, 3 вертолёт, 3 самолёт үгы хээ.

БАНГКОК. (ТАСС). Декабриин 19-дэ «В-52» түхэлэй бомбардировщик ДРВ-гэй зенитчигүүдэй һомондо дайрагдажа, Таиландын зүүн хойто захадахи Нампонг гэжэ агаарай-сэрэгэй баазада дүтэхэнэ унаа. Энэ бомбардировщик ДРВ-гэй нютагуудые бомбодолгодо хабаадалсаһан байна.

ХАНОЙ. (ТАСС). АПО агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, ноябрь һарада Меконг мүрэнэй адагта болоһон байлдаануудай үеэр патриодууд дайсанай 8 600 солдат, офицерые хүлһөөнь буулгаһан, сэрэгэй 62 ашаанай машина һандааһан, 20 катер уһанда шэнгээһэн, 7 самолёт буудажа унагааһан байха юм.

ПАРИЖ

ДРВ-гэй делегациин мэдүүлгэ

ТАСС

Вьетнамай асуудалаар Париждахи зүблөөндэ хабаадалсажа байһан Вьетнамай Демократическа Республикын делегаци мэдүүлгэ тунхаглахадаа, ДРВ-дэ эсэргүү агаарай дайгаа Холбоото Штадуудай улам үргэдхэн һүжэрөөжэ байһыень буруушааба. США-гай правительство амгалан байдал тухай хэлэбэшье, ээрхэг түримхэй дайгаа үргэлжэлүүлһээр гэжэ мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ. Тиимэһээ уялгануудаа тоонгүй, 1972 оной октябриин 20-до хэгдэһэн хэлсээнэй текстые хубилгаха эрилтэ табин, американ тала хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадалсахая арсана. Эдэ бүгэдэ дайе һүжэрөөхэ, Урда Вьетнамда шэнэ түхэлэй колониализм бии болгохо США-гай хараа түсэбтэй байһыень гэршэлнэ.

ЛОНДОН

Барлагшад буһалгаална

ТАСС

Англиин нийтэ национальна газетэнүүдэй номернууд декабриин 18-да хэблэгдэн гараагүй. Машина бүтээлгын промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэдэмэл профсоюзые дэмжэжэ, барлагшад 24 часай буһалгаа соносхоо.

Англиин эгээн ехэ профсоюзуудай нэгэн — машина бүтээгшэдэй профсоюз, хүдэлмэришэдтэ зүрюу харша «Промышленностьдахи харилсаан тухай» хуулиие болюулха тухай эдэбхитэйгээр тэмсэнэ.

Манчестер, Глазго, Халле ба Англиин бусад ехэ ехэ хотонуудай зарим профсоюзууд машина бүтээгшэдтэй һанал нэгэтэй байһан тухайгаа мэдүүлээ.

ХАНОЙ

Ханойе бомбодоно

ТАСС

Декабриин 18-най үдэшэ американ авиаци Ханой хото шадарай һуурин тосхонуудые бомбодоо. Бомбодолго 40 минутын турша соо үргэлжэлһэн байна. Энээнһээ уламжалан, ехэ гарза хохидол ушаруулагдаа.

ЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА
«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

14.55 — СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКАНУУДАЙ СОЮЗАЙ БАЙГУУЛАГДАҺААР 50 ЖЭЛЭЙ ОЙН ХҮНДЭЛЭЛДЭ ЗОРЮУЛЖА, СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДЭЙ, СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКАНУУДАЙ СОЮЗАЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, РОССИН СОВЕТ ФЕДЕРАТИВНА СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКЫН ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ БАЯРАЙ ХАМТЫН ЗАСЕДАНИ КРЕМЛЬДЭХИ СЪЕЗДНҮҮДЭЙ ОРДОН СООҺОО ДАМЖУУЛАГДАХА.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

22.00 — телепанорама. 22.20 — концерт.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

23.00 — Совет Социалис Республикануудай Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй ба РСФСР-эй Верховно Соведэй баяр ёһололой хамтын суглаанһаа репортаж.

24. — Үнгэтэ телевидени. Һайндэрэй концерт. Кремльдэхи Съезднүүдэй ордон сооһоо дамжуулагдаха.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: СССР-эй Верховно Соведэй V сесси дээрэһээ. «Үглөөдэр — энергетигэй үдэр» — подборко. Республикын ажахынуудһаа мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Партийна билет» — М. Авдохинагай статья. «Мелиораторнууд табан жэлэй барилгада» — И. Дунаевай статья. Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ.

Гурбадахи хуудаһанда. СССР-эй Верховно Соведэй 5-дахи сессиин материал. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Холын хойто хизаарта» — подборко. «Новосибирскэ телевидени буряад уран-зохёолшо тухай» — И. Ожиговой статья. Спорт.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

● «БУРЯАД ҮНЭН» ● 1972 оной декабриин 21. ● 4-дэхи хуудаһан ● Типография управления по делам издательства, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-04569. Заказ № 1409.